

SZAKDOLGOZAT

Szabóné Gosztonyi Gréta

2024

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Kaposvári Campus

Csecsemő és kisgyermeknevelő alapképzés

KORAI IDEGENNYELV-ELSAJÁTÍTÁS

Belső konzulens: Bencéné dr. Fekete Anikó Andrea

egyetemi docens

**Belső konzulens Neveléstudományi Intézet
intézete/tanszéke: Gyermeknevelési Tanszék**

Készítette: SZABÓNÉ GOSZTONYI GRÉTA

Kaposvár

2024

Tartalomjegyzék

1	Bevezető	2
2.	Korai idegennyelv-elsajátítás fogalma	4
2.1.	Idegennyelv-elsajátítás formái	7
2.2.	A korai idegennyelv-elsajátítás előnyei, hátrányai	10
3.	A kisgyermek beszédfejlődése	12
3.1.	A beszédfejlődés szakaszai	12
3.2.	A kisgyermekkor gondolkodás jellemzői	13
4.	Idegen nyelv-elsajátítás módszerei	15
4.1.	Helen Doron	15
4.2.	Rhyme Time	17
4.3.	Total Physical Response	21
5.	Hospitalás	24
6.	Interjú egy óvodapedagógussal	26
7.	Kérdőív feldolgozása	28
8.	Összegzés	37
9.	Irodalomjegyzék	39
10.	Mellékletek	41

1. Bevezető

A korai idegennyelv-elsajátítása témakört választottam a szakdolgozatom címének. Napjainkban nagyon fontos dolognak tartom, és úgy gondolom ezzel nem vagyok egyedül, hogy az emberek legalább egy, de minél több idegen nyelven beszéljenek. Nem tudhatja senki, hogy az élete folyamán hol fog élni, milyen nyelv tudása szükséges. Akár egy nyaralás alkalmával is elengedhetetlen az idegen nyelv ismerete, ha külföldre megy az ember. Sok esetben a munkahelyen is elvárás az idegen nyelv ismerete. Sajnos az én iskolás koromban a nyelvvoktatás még gyerekcipőben járt, ennek köszönhetően nagyon nehezen szólalok meg idegen nyelven. A mai gyerekek esetében, teljesen természetes, hogy angolul vagy németül tudnak beszélni. Sajnos az iskolarendszerben itthon véleményem szerint nincs lehetőség az alapos idegennyelv-elsajátítására, mindenképpen külön nyelvtanár oktatása szükséges akár egy nyelvvizsga megszerzéséhez is.

Ma már elég sok kétnyelvű család létezik. Ezekben a családokban egyértelmű, hogy a kisgyermek két nyelvet kezd elsajátítani, hiszen, ha az anya magyarul beszél hozzá, akkor a magyar lesz az anyanyelve, az apa meg idegen nyelven, akkor azt a nyelvet is korán elsajátítja.

Kisgyermekkorban az idegen nyelv tanulása nagymértékben a természetes nyelvelsajátítás folyamataira épül. A korai idegen nyelv tanulásánál, minél korábban kezd el valaki a tanulását, annál könnyebben tudja megtanulni az adott nyelv nyelvtanát.

A saját gyermekeimnél látom, hogy az internet világában sem lehet idegen nyelv tudása nélkül boldogulni. Nagyon örülök, mikor egy-egy sorozatot angolul néznek. A nagyobbik gyermeknek az egyetemi tanulmányai során elkerülhetetlen az idegen nyelv ismerete.

A bölcsődés korban a nyelvvoktatásban nincs szükség a nyelvtan rendszerbe foglalt tanítására, elég ha a gyermek utánzás révén sajátítja el az alapvető nyelvtani szerkezeteket. Mindig a gyermek korának megfelelő tanítási módszerek szükségesek. Az idegen nyelv tanulásánál az egyik legfőbb szempont, hogy a gyermekek aktívan részt vegyenek a foglalkozáson, élvezettel dolgozzanak, olyan légkör kialakítása szükséges, ahol a jókedv és az öröm dominál, mindenkinek sikerélménye legyen. Sokkal gyorsabban megy így a tanulás játékos keretek között. Ha valakire rákényszerítik az idegen nyelv tanulását, annak nagyon nehezen fog menni és kedve sem lesz hozzá.

Érdekes kérdés, hogy mennyi időskorban kezdjük el az idegen nyelv tanítását, elsajátítását. A bölcsődés korú gyermek figyelmét nagyon rövid ideig lehet lekötni, óvodás korban már több

időt képesek figyelni a gyerekek. A lényeg, hogy érdekes legyen a foglalkozás és ne kényszerítsük a gyermeket a részvételre. Többen úgy gondolják, hogy a hét éves kor előtt megkezdett nyelvtanulás lehetővé teszi egy másik nyelv anyanyelvi szinten történő elsajátítását is. Az első évek a későbbi intenzív idegen nyelvtanulás megalapozását szolgálják. Hét éves kor után nagy valószínűséggel egyetlen gyermek sem képes az idegen nyelv hangjait tökéletes mértékben képezni. Ekkorra teljesen kialakul a beszélőszervek működése, ami azt eredményezi, hogy az emberi agy számára minden más nyelv fonológiai sajátosságai idegenül hangzanak.

Véleményem szerint az önkormányzatok által fenntartott bölcsődékben nincs lehetőség idegen nyelv-elsajátítására. Természetesen magán úton bármi lehetséges. Tudomásom szerint a magán bölcsődékben külön díj ellenében már játékos idegen nyelvi foglalkozásokon való részvételére van lehetőség.

2. Korai idegennyelv-elsajátítás fogalma

A nyelvelsajátítás a nem tudatos nyelvtanulás egyik formája, ahol a nyelv az eszköze, nem pedig a célja a tanulásnak, hiszen az ennél sokkal holisztikusabb. Természetes módon, életszerű megtapasztalás által, erőltetés nélkül, a gyermeki játékoságra épít. A gyermekek bátran kommunikálnak általa, hiszen a kötelező jelleg nélkül nincs bennük nyelvi gátlás, a környezet miatt a szorongás szintje alacsony. Nagy passzív szókincsre és jó kiejtésre tudnak szert tenni általa, tehát az idegennyelv-elsajátítás elsősorban az egyénben lejátszódó mentális folyamat. A kisgyermek ebben a korban még nem a helyes nyelvtani szerkezetre figyel, mint a felnőttek, neki nem kell megérteni az összes szót a mondatból, hiszen a mondat környezetből ki tudja következtetni a mondat lényegét és ezáltal megérti ([Kovács 2009](#)).

A hagyományoknak megfelelő nyelvvoktatásra, mely a középiskolában kezdődött (legkorábban tíz éves korban) az intézményekben, nagy hatással volt, hogy a 20. század második felében a „kritikus peridus elmélet” (Penfield-Roberts 1959, Lenneberg 1967) megjelent, amely új alapokra helyezte a korai nyelvtanulást. Az elmélet alapján egy bizonyos életkor (a pubertás kor kezdete) kritikus lehet a korai nyelvelsajátításban, mivel ez az életkor elkerülése után megkezdett nyelvtanulás nem lehet olyan sikeres és könnyen elsajátítható, mint ezt megelőzően, mivel az agyban fiziológiai változások következnek be. A kutatók egyetértenek abban, hogy egy bizonyos életkor felett máshogy viszonyul az agyunk az idegen nyelvhez, mely határvonal a pubertás kor. Ezt megelőzően a gyermekek nem tudatosan, nem kényszerből tanulják az idegen nyelvet, hanem hasonlóan az anyanyelv elsajátításhoz, úgymond ráragadnak az idegen szavak jelentése bizonyos tevékenységek közben.

A gyermekeknek több idegsejtjük van, mint a felnőtteknek, ebből az következik, hogy érzékenyebben reagálnak a hangokra. Könnyebb a hangok megkülönböztetése, hangképzése is. Bizonyos kor után, már nagyon nehéz vagy szinte lehetetlen az adott hangot képezni. Ezért van az, hogy a magyar nyelvet képtelenek megtanulni a kiejtés miatt bizonyos nemzeteknek. A pubertás kort követően az agy kapacitását, nem használjuk ki, felbomlik az idegsejtek közötti kapcsolat.

Krashen (1985b) szerint a pubertás korú gyermekek a tanulásban stratégiát váltanak, már nem „globálisan” tanulja az idegen nyelvet, mint kisgyermek korában, hanem analitikusan, elemző módon, mindig csak egy szintre koncentrálna.

Pinter (2006) véleménye alapján van egy szenzitív peridus az idegennyelv elsajátítására. A fiatalok az idegen nyelv fonológiai rendszeréhez könnyebben tudnak alkalmazkodni, fogékonyabban a nyelv ritmusa és a hangok iránt. Ők még élvezik az ismeretlen hangok valamint az új intonációs minták képzését, kevésbé gátlásosak, mint idősebb korban ([Kovács 2009](#)).

A korai szakaszban négy alapkészség, vagyis a hallás utáni értés, beszéd, az olvasás- és íráskészség közül a hallás utáni értés és a beszéd a kiemelt fontosságú. Az anyanyelvhez hasonlóan az idegen nyelv a gyermekekhez elsődlegesen szóbeli úton jut el, ez jelenti a nyelvi fejlesztés specifikumát. A korai szóbeli készségfejlesztés kétfázisú folyamat, a kezdeti úgynevezett csendes szakaszban a gyermek befogadja, a második szakaszban viszont önállóan produkálja a nyelvet ([Takács, 2010](#)).

Az anyanyelv elsajátítás mechanizmusát vizsgálni kell az idegennyelv-elsajátítása során: Első lépés – a különálló hangok vagy hangcsoportok kombinációinak kialakulása, a hangképző szervek (ajak, nyelv, torok stb.) manipulációja, a hanglejtés, hangsúly, a szavak, szócsoporthoz és mondatok közötti szünetek megfelelő használata, amelyek meghatározzák a beszék ritmusát, sebességét, hangerejét és a hang magasságát egyidőben.

Második fontos szempont – a nyelvhasználat szabályainak elsajátítása, a szavak, a szókinccs gyarapítása. A gyermekek rendelkeznek olyan képességgel, hogy különösebb erőfeszítés nélkül meg tudják tanulni az egyszerű szórendet és a bonyolultabb mondat szerkezeteket is. Ösztönösen sajátítják el ezeket az információkat, körülbelül 5. életévükig érdektelenséget tanúsítva a nyelv struktúrája iránt. Ehelyett kérdéseket tesznek fel a szavak jelentését értelmezve, ami szintén egy fontos aspektus a nyelv tanulásában.

A nyelv elsajátításában fontos szerepet játszanak bizonyos biológiai tényezők is. A lingvisztikai kutatások azt mutatják, hogy már az újszülött csecsemők rendelkeznek a nyelv elsajátításához szükséges belső „mechanizmussal”. A kisgyermek nyelvtanulásának fejlődése a belső kognitív és lingvisztikai képességek eredménye. Amikor az anya beszél a csecsemőjéhez, akkor egy sajátos nyelvet alkalmaz, úgynevezett „anyai nyelvet”, amely szóismétlésekből, magasabb tónusú hanghordozásból és egyszerű, lassabban, hangsúlyozottabban kiejtett mondatokból áll. Ez a nyelv a nem-verbális jelekre is kiterjed – ilyenek például az arc mimika, gesztikuláció, szemkontaktus, érintés – ami néha több információt hordoz, mint a verbális nyelv.

Óvodás korban a gyermek rendelkezik már bizonyos képességekkel, fizikai, kognitív, emocionális tulajdonságokkal. Fejlődésére befolyást gyakorol a társadalmi és kulturális közeg is. Így az anyanyelvi fejlettségi szintje szorosan kapcsolódik és kihat az idegennyelv-elsajátítására is.

A kisgyermek csak olyan ismeretanyag befogadására képes idegen nyelven, amely már ismert számára anyanyelvén, kellőképpen érdekes ahhoz, hogy felkeltse a gyermek lelkesedését, pozitív hozzáállását a nyelv iránt.

Az öt-hat éves gyermekeket körülvevő társadalmi és kulturális környezet is hatással van fejlődésükre. Függnek a körülöttük lévő személyektől. Nem közömbös számukra a környezetük véleménye az általuk elért teljesítményekről. Szerepet kap a bátorítás, jutalmazás, a nekik nyújtott segítség. Ezek mind szerepet játszanak az idegen nyelv sikeres elsajátításában. ([Huszárik 2000](#))

Mindezekkel ellentétben, hogy a korai idegennyelv-elsajátítás megkezdését a pubertás kor előtt ajánlják Magyarországon az idegen nyelv oktatásáról a 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról az irányadó, mely szerint az első idegen nyelv oktatása legkésőbb az általános iskola 4. évfolyamán kezdődik ([110/2012. \(VI.4.\) Kormány rendelet](#)).

Az 1980-1990-es években Európa országaiban a közoktatásban a tíz éven aluliak körében jellemző az idegen nyelv tanulása. ([Kovács 2009](#))

2.1. Idegennyelv-elsajátítás formái

Annak kapcsán, hogy a gyermek mikor és hogyan sajátítja el az idegen nyelvet két tanulási formát különböztetünk meg: az egyik a szimultán kétnyelvűség, más szóval lingvizmus, a másik a szekvenciális vagy szukcesszív kétnyelvűség, más szóval glottizmus.

A szimultán kétnyelvűség, amikor a gyermek a két nyelvet egyszerre sajátítja el, három éves kora előtt. Általában kétnyelvű családokban sajátítják el így a nyelveket a gyermekek, mivel mindkét szülőt születésétől fogva hallja, mindkét nyelvvel kapcsolatba kerül a születésétől kezdve. Az egyik szülő az egyik nyelven, a másik szülő a másik nyelven beszél a gyermekhez. A szülőt azonosítja a gyermek a nyelvhez, azaz egy személy- egy nyelv elv alapján valósul meg a nyelvek elsajátítása. Ezek a gyermekek nagy valószínűséggel később kezdenek el beszélni, mint a kortársaik, akik egy nyelven tanulnak, viszont a későbbiekben nagy előnyük lesz a többiekkel szemben. Kezdetben egy mondatot keverve mondanak, azaz mindkét nyelvet használják egy mondaton belül. Később ez le fog tisztulni és egy mondaton belül nem fogják keverni a nyelveket. A két nyelv szavainak elsajátítása nem szimmetrikus, vannak szavak, amelyeket csak az egyik nyelven ért. Később azon a nyelven fogja elmesélni a vele történeteket, amelyen az átélés történt. A gyermek azt várja el, hogy a szülő mindig ugyanazon a nyelven szóljon hozzá, ne cserélje fel a nyelvet az anya és az apa. A gyermek úgymond kódot használ a szülői beszédnél. Ha a szülő a megszokott környezetben nem a megszokott nyelven beszél, akkor előfordulhat, hogy a gyermeket összezavarja és nem tudja értelmezni a hallottakat. Az egyik ismerősöm angol nyelvtanár, aki a gyermekéhez magyarul beszélt – majd átváltott angol nyelvre, hogy azt is megismerje, megtanulja a gyermek – de ő ezt nem akarta meghallani, nem fogadta el tőle. A kétnyelvű családokban az egyensúlyt nem tudják fenntartani a szülők, mivel az a szülő, aki a gyermekével több időt tölt, őt többször hallja, így az a nyelv lesz a domináns.

A szekvenciális vagy szukcesszív kétnyelvűségről (glottizmus) akkor beszélhetünk, ha a gyermek a nyelveket egymás után tanulja meg és a második nyelv elsajátítása még a pubertáskor előtt kezdődik. Általában a külföldön élő családokra jellemző ez a fajta kétnyelvűség. A szekvenciális kétnyelvűség kétféle tanulási formát különböztet meg: az informális tanulás, ilyenkor a nyelvet természetes környezetében sajátítja el például barátoktól, az utcán vagy a televízióból, a másik a formális tanulási, ilyenkor intézményhez kötötten tanulja meg az idegen nyelvet, például kötelezően iskolában, önkéntesen nyelviskolában vagy felnőtt oktatás keretei között. [\(Erdei Ildikó, 2010\).](#)

A gyermekkori szekvenciális kétnyelvűségnek négy fázisát különböztetünk meg:

1. fázis: a gyermek továbbra is az anyanyelvén beszél, még akkor is, ha a környezetében az emberek más nyelvet használnak, Kétféleképpen reagálhat a gyermek vagy egyáltalán nem beszél vagy továbbra is az ismert nyelven beszél. Ez a helyzet számára frusztrációt okoz.
2. fázis: a nonverbális fázis, amikor a gyermek a felnőttekkel gesztusokkal, nonverbális eszközökkel kommunikál. Elkezdődik a második nyelvvél való ismerkedés, új hangok gyakorlása.
3. fázis: ekkor a gyermek az új nyelvet távirati stílusban, leegyszerűsítetten, lényegre törően kezdi el használni. A környezetében lévő felnőttektől frázisokat, szófordulatokat vesz át, melyeket még ha nem is ért, ismételteti őket.
4. fázis: a produktív nyelvhasználat szakasza, ekkor már új kijelentéseket használ, a újonnan tanult szavakat össze tudja kötni az átvett frázisokkal és a nyelvtani szabályokat elkezd megérteni és használni. ([Erdei Ildikó 2010](#))

Első nyelvet globális módon, összetetten, több szinten tanulja meg elsajátítani a gyerek, míg a második nyelvet egyszerűen, analitikus módon lehet legkönnyebben elsajátítani. Albert és Obler (1978-as) kutatásai azt mutatták ki, hogy az idegennyelv-elsajátításának ideje befolyással van a nyelvek agyi reprezentációjára. Ha a második nyelvet még hat éves kor előtt tanulja meg a gyermek, akkor összetett kétnyelvű lesz, neki a konceptuális reprezentáció lesz a lényeges, nem az idegen nyelv nyelvtani része. Ha viszont a pubertáskor után tanulja meg a második nyelvet, akkor koordinált kétnyelvű lesz a gyermek, azaz elkülönülten tárolódnak a két nyelv ismeretei. Minden konceptuális reprezentációhoz társul egy verbális kifejezőmód. Kisgyermekkorban a nyelvet elsajátítják a gyerekek, a felnőttek viszont tanulják a nyelvet. A gyermekek érzékenyebbek a hangokra, mivel több idegsejtjük van. Ez egyben több lehetőség is a hangok produkálására és a megkülönböztetésére is, az artikuláció is sokkal könnyebb ebben a korai időszakban is. A gyermekek agya a nyelvelsajátítás során kétszeres hatékonysággal dolgozik, mint a felnőtteké. Ők a fonológiai és a tökéletes logikai elsajátításra is képesek bármely nyelv esetében. Stratégiát vált a nyelvelsajátításban pubertás kor körül az agy, ilyenkor analitikusan, elemző módon egy szintre koncentrálni képes csak tanulni. Az idegen nyelv korai időszakban kezdődő elsajátítása komoly potenciális előnnyel jár a hangrendszer tekintetében. Hosszabb idő áll rendelkezésre az elsajátításhoz, mint mikor valaki felnőtt korban kezdi el tanulni a nyelvet. Több lehetőségük van fiatal korban a külföldi tanulmányokra, projektekben való részvételre. Nagyobb eséllyel fogják tudni anyanyelvi szinten elsajátítani az idegen nyelvet.

Aki korai időszakban kezdi el az idegen nyelvet elsajátítani nagy valószínűséggel sokkal jobb kiejtéssel fogja tudni használni, mint aki felnőtt korban kezdi el megtanulni, valamint a kognitív készségekre is pozitív hatással van. A későbbiekben az iskolában is könnyebben tanulnak más tantárgyat is. A korai időszakban a nyelvi fejlődés és a személyiségfejlődés között nem húzható éles határ, ebben a korban a célok holisztikusak, vagyis nem csak az idegen nyelvet, hanem a személyiségét is fejlesztik. A nyelvelsajátítás és a nyelvtanulás különbözik egymástól, a nyelvelsajátítás korai időszakban, akár az anyanyelv elsajátításával egy időben zajlik, a nyelvtanulás idősebb korban kezdődik. A nyelvelsajátításkor az anyanyelv analógiájára sajátítja el az idegen nyelvet, ezért szoros az összefüggés az idegen nyelv és az anyanyelv között. A nyelvtanulásban viszont megjelent a gyermek-nyelvpedagógia, mint önálló tudományág.

A nyelvelsajátításra nagy hatással volt négy elmélet:

- az empirista elmélet szerint tapasztalat alapján sajátítják el az új dolgokat, így a nyelvet is a gyerekek. Az empirista elven alapul a behaviorizmus, mely Skinner nevéhez fűződik és azt mondja ki, hogy nyelvet tanulni reflexekre épülő verbális viselkedés. A behaviorizmus alapján a nyelv és a jelentés együttes tanulása a legcélravezetőbb. Tárgyak és szavak közti asszociatív kapcsolat kialakítása és tanítása, megerősítése a cél.
- nativista elmélet szerint, mely Chomsky elmélete, „a gyermek nem tanulja a nyelvet. Az növekszik a gyermek agyában.” (1959, 47). Egyetemes nyelvtan jellemez minden nyelvet, melyet mindenki saját maga, veleszületett adottsággal sajátít el.
- a kognitív elmélet Piaget nevéhez fűződik, aki szerint a gondolkodással áll összefüggésben a nyelvelsajátítás. A gyerekek tudják a nyelveket elsajátítani, a felnőttek nem.
- a szociokognitív magyarázat Krashen nevéhez kapcsolódik, miszerint a tanuló az idegennyelv-elsajátítását a gyakorláson és a tapasztalaton keresztül sajátítja el.

A nyelvelsajátítás kezdeti szakaszában befogadja a gyermek az idegen nyelvet, majd a következő szakaszban önállóan produkálja. A kezdeti szakasz úgynevezett csendes (nonverbális) szakasz, ekkor semmit nem ad vissza, nem beszél idegen nyelven, úgy tűnik, mintha teljesen feleslegesen töltené az idejét az ember a gyermek idegen nyelv „tanításával”, de mégis ez egy nagyon fontos szakasz, mert ilyenkor ismeri meg a hangrendszert, a szókincset, artikulációt és a struktúrát. Ekkor türelmesnek kell lennie a felnőttnek, hiába nem ad vissza semmit a gyermek, nem szabad erőltetni, mert akkor egy életre megutáltathatjuk vele az idegen nyelvet és kudarcot okozunk, feszültséget keltünk bennük. A türelem előbb-utóbb meghozza a gyümölcsét és a gyermek elkezd megérteni az idegen nyelvet, még ha nem is minden szót ért a szövegkörnyezetből rájön, hogy mi a mondanivaló és kommunikálni fog a idegen nyelven. ([Kovács, 2009.](#))

A fiatal nyelvtanulókról elmondható, hogy jobban tudnak alkalmazkodni az idegen nyelv fonológiai rendszeréhez, sokkal fogékonyabbak a hangok és a nyelv ritmusa iránt ([Kovács, 2009](#)). Játékot látnak az új szavak kiejtésében, a hangok képzésében, és mindezt öröklődés nélkül teszik. A tíz éven aluli gyermek gondolkodása elsősorban a cselekvésekhez kötődik, nem pedig a fogalmakhoz (Piaget, 1997). Éppen ezért a gyermekek tanulása akkor a legsikeresebb, ha az is valamilyen cselekvéshez, tevékenységhez kapcsolható. A tanulás és a tevékenység a gyermek és a felnőtt számára pontosan ellenkező módon áll egymással kölcsönhatásban. „A felnőtt azért tanul meg valamit, hogy aztán csinálni tudja. A kisgyermek ezzel szemben azért csinál valamit, hogy megtanulja” ([Kovács, 2009. 38. oldal](#)).

A kétnyelvű vagy több nyelvű gyerekeknél nagyon fontos, hogy iskolás korra legalább az egyik nyelvből elérje az iskolás szintet.

2.2. A korai idegennyelv-elsajátítás előnyei, hátrányai

A második nyelv elsajátítása során a fonetikában mutatkozik meg leginkább előny, hiszen a fiatalabb gyermekek artikulációs bázisa sokkal könnyebben átáll az új nyelv hangjainak a kiejtésére, azokat nem próbálják meg a hozzá közeleső anyanyelvvel helyettesíteni. Képesek hamar elsajátítani az intonációs mintákat ([Navrasics, 2004](#)). Jobb fogalomalkotó és problémamegoldó képességek, az absztrakt rendszerek iránti nagyobb fogékonyság, fejlettebb nyelvi és kognitív kreativitás, szociális érzékenység és nyitottság újabb nyelvek megtanulása iránt figyelhető meg ezeknél a gyermekeknél. Ha a gyermekek egy idegen nyelvvel huzamosan foglalkozhatnak, nagyobb eséllyel fogják azt elsajátítani. Nem mellékesen a korai idegennyelv-elsajátítás során a gyermekek az adott nyelv gyermekkultúrájának megismerésére is lehetőséget kapnak, ami egy későbbi kezdés esetén mindenképpen kimaradna ([Klein, 2013](#)). Játék közben, tevékenységekbe ágyazottan, erőfeszítések nélkül indulhatnak el a két- vagy többnyelvűvé válás útján. Mindez pozitívan hat a személyiségfejlődésre is. Önbizalmat ad nekik, nyitottság, tolerancia jellemzi őket, és a tanuláshoz való viszonyukra is kedvezően hat. Tekintettel arra, hogy az óvodás gyermek játéknak tekinti az idegennyelv-elsajátítást, sokkal könnyebben lehet rávenni a foglalkozásokon való részvételre is.

Az óvodáskori nyelvelsajátítás számos előnye mellett azonban szólnunk kell az ellene leggyakrabban felhozott érvekről is. Pszichológusok, a neveléstudomány különböző területeinek szakemberei közül még mindig vannak, akik kifejezetten ellenzik a gyermekek korai fejleszté-

sét, így az idegen nyelvtanulás megkezdését is minél fiatalabb korban. Idő előttinek, siettetettnek ítélik az idegen nyelvi fejlesztést. Úgy ítélik meg, hogy ezek a programok felesleges időtöltések, amelyek elveszik az időt a játéktól, a kötetlen, szabad mozgástól, és túlterhelik a gyermeket. Éppen ezért kifejezetten ártalmasnak gondolják, és azt vallják, hogy ezek a gyermekkor idő előtti halálához vezetnek. Egy még kritikusabb ellenvélemény szerint a korai nyelvtanulás a gyermek nemzeti identitását, az anyanyelvéhez való kötődését is kóros irányban befolyásolhatja ([Kovács, 2009](#)).

A korai idegennyelv-elsajátítás célja, nem az, hogy az óvodás korú gyermeket megtanítsák az idegen nyelvre, hanem a személyiségfejlesztés, olyan nyelvi viselkedést eredményez, ami megkönnyíti a kommunikáció új, természetes eszközként való elfogadását. Ezek a folyamatok erősítik a gyermekek beszédbátorságát, a közös játék segíti a gyermekek önkifejező és kapcsolat-teremtő formáinak megtalálását. A cél, hogy motiválják a gyermekeket a későbbi tanulásra. Az óvodás gyermekeket játékos formában, alaptevékenységben ágyazottan kívánják az anyanyelv mellett az idegen nyelvet megismertetni, „nyelvi fürdő” megteremtésével. ([Szanyi, 1995](#))

A kétnyelvű gyermekeknél fejlettebb készségek a felnőtt korban is megmutatkoznak. A kétnyelvű felnőttek jobban tudnak figyelni egyszerre több dologra a kognitív kontrollt igénylő feladatokban, a memóriájuk jobb és idős korban is megmaradnak. A több nyelven beszélő emberek öregedése is lassabb, a demencia is későbbre tehető, mint az egynyelvűeknél. ([Kovács – Czachesz 2021](#))

3 . A kisgyermek beszédfejlődése

A beszélni nem tudó gyermek is képes kommunikálni környezetével (preverbális kommunikáció), de a beszéd megtanulásával jelentősen felgyorsul a fejlődése. A nyelv elsajátítása a szenzitív periódusban (1-3 éves korban) történik. Szociális izolációban a gyermek nem tanul meg beszélni. A kommunikáció, mint eszközrendszer csak szocializációban, azaz emberek között, a gyermeknek szóló célirányos verbális kommunikációban fejlődik ki.

A beszédfejlődésnek nélkülözhetetlen előfeltételei vannak, ezek az aktív beszélő környezet, az emlékezet, az ép látó-, halló-, és mozgató központ, a beszédmegértő képesség, a hangképző apparátus épsége, és a gyermek utánzási vágya ([József, 2011](#)).

3.1. A beszédfejlődés szakaszai

A második, harmadik hónapban megjelenik a gögicsélés, ami funkciójáték a hangképzéssel, és örömmézés (funkcióöröm) kíséri.

A beszédfejlődés első szakasza a szituatív beszéd, ami azt jelenti, hogy a gyermek által használt szavak bizonyos szituációkhoz kötődnek, azaz jelentésüket még a szituáció jellege határozza meg (helyzethez, és nem tárgyakhoz kötött). Ebben a szakaszban általában csak a szűk család, főként az anya érti meg gyermekét. A gyermek gyakran használ egyszótagos szavakat, és egyszavas mondatokat, melyben a szónak több jelentése is lehet.

A következő szakasz a kontextusos beszéd, amely logikai összefüggésekben való beszédet jelent. A gyermek szociális kapcsolatai kiszélesednek, a környezet magasabb igényeket támaszt a gyermek beszédével kapcsolatban, melynek fő formája a dialógus. Két szavas mondatokat használ (alany és állítmány), gyakran cselekvésbe ágyazva. Szeretik a verseket és a mondókákat, és játékaikat is gyakran kísérik beszéddel (Piaget szerint ez az egocentrikus beszéd).

A harmadik szakasz az absztrakt beszéd, amely az akceleráció miatt már két és fél éves korban megjelenik. A gyermek képes az elmúlt dolgokat is regisztrálni, és szavakra szavakkal válaszol. Ennek a beszédnek a szociális kapcsolatteremtés a fő feladata. „Mi ez?” korszaknak nevezzük, amelyben a gyermek tárgyi érdeklődése nyilvánul meg, de magas az érzelmi-szociális funkciója

és gyakran nem is vár választ a kérdéseire. A gyermeket nem szabad leszoktatni a kérdezésről, mert a megválaszolatlan kérdések nem növelik az ismeretanyagét, és leszokik a kérdezősködésről, ami a későbbi életszakaszokban is meghatározza a szülő-gyermek kapcsolat minőségét. A verbális intelligencia (VQ) is erősen függ attól, mennyire támogatja a gyermek környezete a beszédet, milyen szókinccsel, és milyen kódrendszerrel kommunikálnak a környezet tagjai. Ez utóbbit (a nyelvi kódot), Bernstein amerikai kutató fedezte fel, megkülönböztetve kidolgozott és korlátozott kódot. Elmélete szerint a magasabb társadalmi osztályokban élők a nyelvi kifejezésbeli alternatívák viszonylag kiterjedt tartományából választanak, amikor a gyermekükhöz beszélnek, ami által a gyermek gazdag, árnyalt és jól variálható szókinccsel rendelkezik, és magasabb a verbális intelligenciája. Ez a kód a középrétegek sajátja. A korlátozott kódot a társadalom alsóbb rétegei használják, jóval egyszerűbb és egyhangúbb kommunikációt gyakorolva. Sok a befejezetlen mondat, a sztereotip nyelvi fordulat, rövid felszólítások és kérdések. Az óvodai és iskolai nevelés és oktatás során a korlátozott kódot alkalmazó gyermekek hátrányt szenvednek kidolgozott kódot alkalmazó társaikkal szemben. ([József 2011](#))

3.2. A kisgyermekkorai gondolkodás jellemzői

A kisgyermekkorai gondolkodást gyakorlati cselekvő, elemi gondolkodásnak nevezzük, vagyis egy probléma megoldására csak gyakorlati úton, konkrét cselekvés nyomán képes. A gondolkodás cselekvésbe ágyazódva valósul meg. Előfordul, hogy egy-egy problémás helyzetet meglehetősen ötletesen old meg, például szekrény alá gurult játékot valamilyen eszköz segítségével piszkál ki. Az ilyen problémamegoldások tanulságait más, hasonló helyzetben is kamatoztatni tudja.

A gondolkodás még nem áll szoros kapcsolatban a gyermek beszédével, de a szavak elősegítik az én és a tárgy, a cselekvés és a tér különválását. A beszéd még fejletlen, alakilag hibás és kevés a jelentéstartalma. Később, amikor a nyelv és a cselekvés szorosabbá válik, a gondolkodás a „cselekvő-szemléletes” szintről a „szemléletes-ábrázoló” szintre fejlődik.

A kisgyermek gondolkodása helyhez kötött, jellemzője a próbálgatás, melynek segítségével lépésről lépésre oldja meg a problémahelyzeteket. A rész-cselekvés tehát csak akkor jelenik meg, amikor a gyermek az értelmes cselekvés előző részműveleteit már elvégezte. Sikeres feladatmegoldás esetén, próbálgatással átviszi a megoldást hasonló, vagy új körülményekre.

([József 2011.](#))

A zavartalan nyelvelsajátítás feltétele az ép idegrendszer, intakt beszédszervek, verbális ingerekben gazdag beszélő környezet, és ép hallási rendszer.

A hallási ingerek felfogásán túl a halláson keresztül a beszédmegértésig vezető folyamat azonban hosszú; fejlődés, érés, tanulás eredménye. Ennek során az ingerfeldolgozás egyre pontosabbá válik, egyre szűkebb, pontosabb distinkciók alkotására válik képessé.

A nyelvi fejlődésnek két nagy rejtélye van. Egyrészt foglalkoztatja a kutatókat a referencia problémája. A mai napig nem sikerült megválaszolni, hogy a gyermek hogyan választja ki, hogy egy adott szó mire utal meghatározott környezetben lévő dolgok közül. Hiszen a hallott hangok (szavak) mindig valamire vonatkoznak, tényleges tárgyak, cselekvések, viszonyok jelölésére használjuk őket, érzéseket fejezünk ki velük. Erre rá kell jönnie a gyermeknek.

Másrészt a nyelvtan elsajátításának problémája is a nyelvi kutatások alapkérdései közé tartozik. A nyelvtan azoknak a szabályoknak az összessége, melyek segítségével szavakat alkotunk, és a szavakból meghatározott sorrendben mondatokat hozunk létre. A csecsemőknek már héthónaposan bizonyos fogalmuk van a nyelvtanról. ([Kocsisné Kálló – Túriné Gál – Ruzsics 2013](#))

A csecsemők egyik „feladata” a hallott beszéd megértése. Minden nyelv különböző, 40 fonémából álló készletet használ, amit a csecsemőknek meg kell tanulniuk kategorizálni. A csecsemők meg tudják őket különböztetni egymástól, viszont az idősebb gyermekek ezen képességeiket elvesztik. Csak az anyanyelvben használt fonémákat tanulják meg. ([Kuhl 2004.](#))

A csecsemőkorban kezdődő idegennyelv-elsajátítás folyékony beszéddel, könnyed nyelvfeldolgozással és anyanyelvi akcentussal kapcsolódik össze. Ezzel ellentétben akik később kezdenek el idegen nyelvet tanulni, eltérnek az egynyelvűektől a nyelvtani és lexikális tudásuk, a feldolgozási sebesség és a beszéd akusztikai tulajdonságok tekintetében ([D Birdsong 2016.](#))

A második nyelv tanulása elősegítheti kognitív fejlődést, a figyelmet, a kreativitást és a memóriát fejleszti. Ezzel ellentétben a túl korai második nyelv tanulása az anyanyelv elvesztéséhez vezethet, az anyanyelv nem megfelelő elsajátítása megnehezíti az idegen nyelv tanulását. ([Chenxu Zhang 2021](#))

4. Idegen nyelv-elsajátítás módszerei

Magyarországon többféle korai idegennyelv-elsajátítási módszert alkalmaznak. Természetesen a fővárosban élőknek sokkal több lehetősége van válogatni ezen módszerek között, hogy melyik módszer alapján szeretnék a gyermeküket „taníttatni”.

Bölcsődés korosztály számára többnyire a szülővel együtt való részvétellel zajlanak az órák. Lényege, hogy mozgásos tevékenység valamint játék közben sajátítják el a nyelvet.

Három módszert szeretnék bemutatni kicsit részletesebben, hogy rálátást nyerjünk ezekre. Nekem ezek a módszerek a legszimpatikusabbak, mivel Kaposváron is elérhető vagy online is részt lehet venni az órákon.

4.1. Helen Doron

A Helen Doron módszerrel idegen nyelvet lehet elsajátítani, amely gyerekeknek szól babakortól a kamaszkor végéig. A lényege, hogy a gyermekeket dicsérjük, soha ne a hibákra fektessük a hangsúlyt, mozgásos feladatokkal játékosan telnek a foglalkozások. A játékos foglalkozásoknak köszönhetően nem nyűg nekik a tanulás, mivel szinte észrevétlenül sajátítják el az idegen nyelvet. Minden korosztály számára az ő szintjüknek megfelelően „tanítják” az angol nyelvet.

Dalokkal, mondókákkal teszik érdekessé a foglalkozásokat, a gyermekek játéknak veszik az egészet, hiszen az anyanyelv elsajátításhoz hasonló tematikával könnyen ismerkednek az idegen nyelvvel.

A foglalkozások egymásra épülnek, ismétlésen alapul, ami biztos alapokat ad a nyelvtani részhez, a kifejezéseknek és a szóösszetételeknek és a szókincs gyarapszik.

A Helen Doron módszer szerint a gyermek minél fiatalabb korban találkozik az idegen nyelvvel, annál könnyebben, akcentus nélkül tudja azt megtanulni.

A módszer már több, mint 38 éves, melynek elsajátításához a tananyag spirálisan lett kitalálva.

Mivel a foglalkozásokon kis létszámmal vesznek részt a gyermekek, így kellő figyelmet kapnak, mindenki tud gyakorolni, amely a biztosabb nyelvelsajátítást eredményezi.

Baby's Best Start tanfolyam 3 hónapos kortól 2 éves korig tartják a kisgyermekeknek, ahol a beszédre fektetik a hangsúlyt, így rengeteg dal, mondóka hangzik el a foglalkozásokon, amin a szülővel vehetnek részt a gyermekek. Heti 1-2 alkalommal nyílik lehetőség a foglalkozásokon való részvételre. A Baby's Best Start 40 leckéből álló, 550 szó elsajátítására nyújt lehetőséget. Egy-egy foglalkozás 45 percig tart, ami szerintem hosszú idő egy ennyi idős gyermek számára.

A foglalkozás alatt, melyen a szülővel együtt lehet a baba nem csak az angol nyelv elsajátítására van lehetősége, hanem mivel más babákkal együtt lehet, ezért szociálisan is fejlődik, a későbbi beszédét előkészítik, az agyát is és a mozgását is fejlesztik a dalokkal, mondókákkal, mely egyben a ritmusérzékét is javítja.

Toddler's Best Start foglalkozások 15 hónapos kortól 3 éves korú gyermekeknek ajánlott. Itt különböző stílusú világzenei dalokkal ismerkednek az idegen nyelvvel. Itt is játékos feladatokat csinálnak, mellyel a matematikai, finommotorikus és a nagymozgásos készségeket fejlesztik, sőt már párbeszédet is alkalmaznak. A leckék 40 alkalomra szólnak és 700 szót sajátítanak el, egy-egy foglalkozás 45 percig tart, ami véleményem szerint hosszú egy ennyi idős gyermek számára, függetlenül attól, hogy itt is a szülővel vesz részt a gyermek a tanfolyamokon. Ugyanazokat a készségeket fejleszti még pluszban, mint amit a kisebb korosztályú gyermekeknek szóló tanfolyam.

It's a Baby Dragon elnevezésű tanfolyam 2 és 4 éves korú gyermekeknek ajánlott, ahol 400 szót tudnak elsajátítani 40 óra alatt. Az órák hossza itt is 45 perc. A zene segítségével sajátítják el a nyelvet. Játékos feladatoknak köszönhetően a társalgás alapjait tanulják, hasonlóan, mint az anyanyelvüket, a többi gyerekkel beszélgetnek. A biztos ismételés az otthoni hanganyag hallgatásával tehetik még biztosabbá a szülők.

Az oktatók egy sajátos rendszerben ugyanúgy tanulják meg tanítani a nyelvet a világ bármely részén. Sikerük lényege, hogy élvezetesség tegyék a nyelvelsajátítást, kis létszámú csoportokban oktatnak, a hanganyagot otthon is hallgatniuk kell a gyermekeknek és a sok-sok dicséret és pozitív megerősítés.

Az oktatóképzés 40 órát ölel fel, amely 5 napig tart. Nekik alapkövetelmény a felsőfokú nyelvvizsga és a gyermekek szeretete. Mára világszerte 25 oktatóközpont létezik. Az oklevéllel a

világ 36 országában bármely Helen Doron oktatóközpontban munkát tud találni. Az oktatás gyakorlatias, számtalan írásbeli és szóbeli feladatokat sajátítanak el.

Kaposváron is van lehetőség erre a nyelvelsajátítási módszerrel tanulni az angol nyelvet.

Véleményem szerint ez a nyelvvoktatási stílus is azon van, hogy minél kisebb korban sajátítsák el a gyermekek az idegen nyelvet, minél fiatalabbként ismerkedjenek vele, viszont amivel nem értek egyet, az az, hogy otthon is kell a „tananyagot” hallgatni, hogy ezáltal mielőbb rögzüljön.

([Nemes, 2018](#))

4.2. Rhyme Time

Egy másik módszer a Rhyme Time, amely angol zenebölcsi foglalkozás babáknak

A Rhyme Time módszert Petri Barbara (énekes, pedagógus és anya) dolgozta ki 2013-ban. A módszer kialakításával az volt a célja, hogy játékosan segítse az angol baba-mama nyelvátadást. Kezdetben csak otthon tartott foglalkozásokat, de mára már országosan kinőtte magát. Nem szükséges a jelenlét, a mai kornak megfelelően online is van lehetőség a tananyagok elsajátítására. Ezek a tanfolyamok a szülőknek szólnak és differenciáltak. Kezdő valamint haladó tananyagokat választhatnak az érdeklődők a tudásuknak megfelelően. Új óratípussal is bővült a kínálat: a Jump&Fun nevű foglalkozás az óvodás és iskolás korosztálynak szól, játékos interaktív foglalkozás csak angolul.

A módszer lényege, hogy a nyelvelsajátítás a szülő és a gyermek számára is ne tanulásnak tűnjön, hanem élménynek. Ez a módszer, mellyel az angol nyelvet lehet elsajátítani, gyermekdalokon, mondókákon és játékokon keresztül, annak játékoságával, ritmusosságával. A foglalkozások lényege, hogy otthon is idegen nyelven kommunikáljanak a szülők a gyermekekkel, tehát először a szülőknek kell elsajátítani az idegen nyelvet.

A Rhyme Time módszer alapja Hasznos Andrea baba angol módszere, mely módszer a játékos, otthoni szülő-gyerek angol nyelvátadásra alapul. Ez a módszer a második nyelv elsajátításának leghatékonyabb, legbensőségesebb, legbarátságosabb módja (Hasznos, 2011). A módszer lényege, hogy hasonlóan az anyanyelv elsajátításhoz magába szívja a gyermek az idegen nyelvet. (Kovács, 2009). A baba angol módszer célja: jó angoltudást adni a gyermeknek, műveltségét szélesíteni angolszász gyermekdalokkal, versekkel és megalapozni személyiségének nyitottságát más kultúrák, emberek iránt (Hasznos, 2011). A korai élmények meghatározóak lehetnek

egész életünkre nézve. A kisgyermek agya ezekben az években fejlődik a legintenzívebben, több idegsejttel rendelkezik, mint a felnőtteké, ezért érzékenyebben reagálnak a hangokra is. Az agyi kapcsolatokat érdemes tehát stimulálni, ingerekkel munkára ösztönözni és edzésben tartani (Hasznos, 2011). Ennek egyik hatékony módja az idegen nyelvvel való ismerkedés.

A korai nyelvelsajátítás tekintetében azért is lényeges, hogy a kezdete minél korábbi életkorra essen, mert ebben a korai életszakaszban a gyermek képes bármely nyelv kiejtésének tökéletes elsajátítására. Ezen kívül könnyen és spontán módon tanul ([Bencéné, 2015a](#)).

A 6 hónapos csecsemőktől egészen a 3 éves kisgyermekekig terjed ezen módszer átadása. A nyelvelsajátítás játékos formában történik itt is gyermekdalok és mondókák segítségével. Ezek segítségével változást idéznek elő a gondolkodásban, viselkedésben, magatartásban. Az információk beépülnek a gyermek ismereteinek rendszerébe, s kiegészíthetik vagy módosíthatják is azt ([Korintus et al. 1997](#)).

A Rhyme Time foglalkozások kis csoportos létszámban történnek életkornak megfelelő bontásban. 6 hónapos kortól 1-1,5 éves korig a baba-mama csoport. 1-1, 5 éves kortól 2 éves korig a totyogó csoport, majd 2 éves kortól a bölcsis csoport. A csoportok létszáma általában 5-10 fő. A csecsemők és kisgyermekek szüleikkel, nagyszüleikkel együtt vehetnek részt az angol zenebölcsiben, leginkább jellemző, hogy a gyermekek édesanyjuk kíséretében érkeznek. A résztvevők egy része kétnyelvű családban él, ide tartoznak a magyar és külföldi családok, akik abban hasonlítanak, hogy az angol második nyelv számukra. Illetve olyan magyar anyukák is érkeznek az órákra gyermekükkel, akik tudatosan érdeklődnek a kétnyelvűség iránt.

A foglalkozások kb. 30 percesek, amely időtartamban angol gyerekdalokat énekelnek, mondókáznak a résztvevők a foglalkozásvezető irányításával. A kisgyermek fejlődésében fontos szerepe van a játéknak. Játék közben fedezi fel a körülötte lévő világot, szoros kapcsolatban áll egyéb készségekkel és képességekkel. A játék fejleszti a gondolkodást, az ismeretek rendszerezését és segíti a szimbólumalkotás kialakulását ([Korintus et al. 1997](#)).

A módszerben 35-40 mondóka szerepel, amelyek közül válogatnak a gyermekek igényei alapján. Az angol nyelvű dalokhoz, mondókákhoz mozdulatokat is társítanak, mint például karkörzés, tapsolás, guggolás, ugrálás, sétálás. Gyakran előfordul a saját testen való mutogatás is: testrészek megnevezése, mozdulatok utánzása. Ezen kívül színekkel, számokkal, állathangokkal is ismerkednek. A foglalkozás angol nyelven zajlik, amit játékidő követ. A játékidő alatt az édesanyáknak lehetőségük van a kapcsolatteremtésre, beszélgetésre, információcserére, ezt már anyanyelven is megtehetik.

A foglalkozásokon heti rendszerességgel ajánlott részt venni. A szülőknek bérlet vásárlására is van lehetősége, amely 6 alkalmas és 10 hétig érvényes. Jelenleg már online órákat is tartanak a foglalkozásvezetők. Nagyon fontos része a nyelv elsajátításának, hogy a foglalkozásokon aktív részvételt várnak el a szülőktől. Ehhez kapnak egy listát, amelyen a dalok, mondókák szövegei találhatóak, így fel tudnak készülni az órára, ezáltal nem lesz számukra idegen a hallott anyag. Emellett az aktív részvétel mellett, az otthoni játékba is szükséges beépíteni azt, amit az órákon megtanulnak a szülők.

A nyelvtanulás a gyermek természetes közegében zajlik. A foglalkozásokon az édesanya biztonságot nyújt a jelenlétével, a nyelvátadás az életkori sajátosságoknak megfelelően történik. Miszerint a gyermeki gondolkodás a korai években cselekvéshez kötött, másokkal való interakcióban fejlődik. A gyermek számára a világ az érzékszervek segítségével fedezhető fel, ismert szituációkhoz vonzódnak (Kovács, 2009). Otthoni környezetben szintén az édesanya által jut el a második nyelv a gyermekhez, úgy ahogyan az anyanyelv is. A gyermek az anyanyelvvel azonos módon sajátítja el az idegen nyelvet ebben az életszakaszban ([Bencéné, 2015a](#)). Ily módon a szülő-gyermek interakciókon keresztül kontextusukban találkozik a gyermek a dolgok angol megnevezésével, csakúgy, mint a magyarral (Hasznos, 2011). Az eredményességet illetően az idegen nyelv és az anyanyelv nem fejlődnek egy szinten, előbbi elmaradást mutat, az elmaradás mértéke egyénenként igen változó ([Bencéné, 2015a](#)).

A foglalkozásokon többféle eszköz segítségével történik a nyelvelsajátítás. Az eszközök között megtalálhatóak a simogatni való állatos kártyák, csörgők és színes bábok. Ezek az eszközök lekötik a gyermek figyelmét, elősegítik az önkéntelen bevésést, működésbe hozzák a látást, hallást, tapintást ([Bencéné, 2015b](#)). Minden órán megjelenik egy könyv is, amelyet átlapoznak közösen. Olyan könyveket választanak, amelyek kizárólag az Usborne kiadó gondozásában jelennek meg. Ezeket a könyveket ajánlják otthoni megvételre is.

A Rhyme Time módszer kidolgozója és a családi nyelviskola vezetője segítséget adnak a szülőknek a kétnyelvű nevelésben. Ingyenes kétnyelvi tananyagokat biztosítanak dalcsokorbővítés, szókincs bővítés, nyelvelsajátítási stratégiák témakörben. Térítés ellenében lehetőség van különböző kihívások közül választani, mely segítséget ad a szülőknek az otthoni kétnyelvű neveléshez. Az első ilyen csomag, a First Class kezdőknek szól és 3 részből áll (Nagy Szótanuló Kihívás, Nagy Mesemondó Kihívás, DumAngol Anyatanító Kihívás). Ezeket a részeket egymás után tetszőleges sorrendben lehet teljesíteni, melyre 1 év áll rendelkezésre. A

részek díja külön-külön körülbelül 40 000-60 000 Ft körül mozog. A következő szint a Prémium VIP kihívás, szintén 1 éves. Ez alatt az idő alatt 50 mese elolvasásában, feldolgozásában segítenek infócsomagokkal. A díja hozzávetőlegesen 100 000 Ft. A harmadik Extra kihívás pedig olyan haladóknak szól, akik részt vettek már az előző kihívások valamelyikében. A Rhyme Time módszernek működik oktatói képzése is, az erre való jelentkezést többfordulós alkalmassági vizsga előzi meg. Budapest mellett elérhető a következő városokban: Tata, Veresegyház, Hajdúszoboszló, Győr, Püspökladány, Erdőkertes, Sárrétudvari, Dunakeszi, Páty, Mosonmagyaróvár, Vác, Kerepes, Érd, Budakeszi, Nógrád, Környe, Bátorbágy, Budaörs, Mogyoród.

A Rhyme Time módszer véleményem szerint teljesen mértékben az adott korosztálynak való. Kidolgozott módszertana szakirodalmi forrásokon alapul, mely figyelembe veszi a gyermek életkori sajátosságait. Lényeges, hogy célja nem az erőltetett ismeretgyarapítás, hanem játékos ismerkedés az idegen nyelvvel, az idegen nyelv megszerettetése. Az órákon használt dalok, mondókák és eszközök alkalmasak az ismeretek közvetítésére, hatásukra a gyermekek is feloldódnak, bátrabbá válnak. A kisgyermekek a számukra legfontosabb személlyel, az édesanyjával vesznek részt a foglalkozásokon, mely által az anyukák ismeretei is bővülnek, így otthoni környezetben is tudják használni a tanultakat. Ehhez azonban az édesanyjának is szüksége van nyelvtudásra. Hátránya tehát, hogy nyelvtudás nélkül nem kapcsolódhatnak be a családok, ehhez el kell végezniük egy kezdő kihívást, ahol megtanulhatják az alapokat. ([Domonics Réka 2020.](#))

Véleményem szerint ez nagyon drága módszer és az sem tetszik, hogy először a szülőnek kell megtanulnia az adott csomagot, mondókákat, énekeket, meséket idegen nyelven. Ha választanom kéne biztos nem ezt a nyelvelsajátítási módszert választanám a gyermekem számára.

4.3. Total Physical Response

A harmadik módszer amit szeretnék röviden bemutatni:

A cselekedtető módszer - Total Physical Response

A módszer elmélete: A Total Physical Response-TPR, vagyis cselekedtető módszer kitalálója James Asher, kaliforniai pszichológus volt. A módszerét az 1960-as évek vége felé dolgozta ki.

A módszert különböző nyelveken tesztelte, érdekesség, hogy még a siketek jelnyelvén is.

A metódus alapjául azt vette, amikor a kisgyermek a saját anyanyelvét sajátítja el. A gyermek a szülőktől, a direkt környezetétől hallja a beszédet, az utasításokat, ezen kívül ezekre fizikai mozgással reagál először.

A metódus következésképpen három hipotézisre épült:

- a hallás az bázisa a nyelvtanulásnak
- a nyelvtanulás korlátozza a stresszt
- a jobb agyféltekének egy bizonyos szegmense koordinálja a mozgást, ezáltal könnyebb a nyelvelsajátítása

A metódus a nyelvtanulás kezdeti szakaszára helyezi a hangsúlyt, arra épít.

A beszéd valamint a mozgás koordinációjára épül. A gyermekek az utasításokon keresztül tanulják meg a nyelvet, nem pedig állandóan ismételt és begyakorolt feladatokon keresztül.

Releváns megjegyezni, hogy ez a metódus csupán egyéb más tanítási eljárások, metódusok kiegészítőjeként működhet eredményesen.

Releváns pozitívuma viszont, ennek köszönhetően a gyermekek, diákok már a korai szakaszban sok mindent megértenek, ami motiváló erővel bír.

A tanár esetleg az oktató érthető utasításokat ad, melyekre a tanulók, gyermekek fizikai mozgással válaszolnak.

Az első időintervallum a „csendes időszak”. Ebben az időszakban a gyermekek individuális fejlettségtől függően akár 12-24 szót is megtanulhatnak úgy, hogy megszólalni még nem kötelező. Csak az utasításokon keresztül sajátítják ezeket el.

A következő szakaszban a gyermekek már egymásnak is adhatnak utasításokat, úgy hogy azokra szintén non-verbálisan, cselekvéssel válaszolnak.

Fontos szabály, hogy ne legyen parancsolgatás az utasítás, ezenkívül, hogy a kezdeti időszakban a pedagógus tartózkodjon a hibajavítástól, mert ez gátlásossá teheti a gyermeket.

Különféle játékok valamint feladatok állnak rendelkezésre a metódus tanításához.

- „Simon Says” (Simon mondja):

Ez az egyik leggyakoribb tevékenység a tanítás során. Lényege, hogy a cselekvést csak akkor kell végrehajtani, ha az utasítás előtt elhangzik, hogy „Simon mondja”. Nagyon jól fejleszti a figyelmet is.

- „Találd ki!” játék:

Különböző cselekvések és sportok nevét lehet ezáltal gyakorolni. A pedagógus kártyán vagy képen mutatja a tevékenységet, majd mozgással is bemutatja. Később a mozgás alapján kell kitalálni és mondani, hogy az melyik tevékenység.

- „Énekeljünk!”:

Az éneklés mozdulatokkal és mimikával kísérve még könnyebben memorizálható a gyermekek számára. Énekelni pedig szinte minden kisgyermek szeret.

- „Járj körbe az osztályban”:

Különböző tárgyak nevét lehet így gyakorolni. Nem csak gyermekek, hanem felnőttek tanításánál is jól alkalmazható.

Alkalmazási terület: A módszer már egészen kisgyermekkortól alkalmazható bezárólag felnőtt korig is.

Nagyon eredményesen alkalmazható tanulásban akadályozott gyermekek idegen nyelv oktatásában is.

Nem igényel különösebb eszközigényt, vagy felkészülést az oktató szempontjából sem.

Nagyon jól alkalmazható olyan csoportokban is, akár óvodában, ahol különböző korosztályú és képességű gyermekek vannak együtt.

Iskolai keretek között zajló idegen nyelvi tanórán akár egy szórakoztató kikapcsolódást nyújtó játékként is lehet alkalmazni.

Úgy gondolom ez a módszer valóban nagyon hatékony lehet a kisgyermek idegen nyelv tanításában. Sokkal könnyebben sajátítják el az alap szókincset, amire már majd a későbbi nyelvtanulási módszerek építkezni tudnak.

Mindemellett fontosnak tartom azt, hogy a módszer által nem éri őket stressz esetleg nyomás az idegen nyelv tanulásban. Felszabadultan, játékosan, és örömmel tanulnak közben. Motiváltak lesznek, hiszen szinte csak sikerélmény éri őket. Nincsen kényszer és nincsenek unalommal ismételt gyakorlatok vagy mondatok és szavak.

A gyermekek mellett viszont a felnőtteknél is hasznos lehet ez a módszer, saját véleményem szerint pontosan azért, mert nincs kényszerítés. Nagyon sok felnőtt emiatt éli meg rosszul a nyelvtanulást, stresszként. Ez a módszer pedig elsődlegesen a stresszt üti ki, mint gátló tényezőt.

([TPR 2024.](#))

([Total Physical Response-t midkid 2019](#))

Az általam bemutatott módszerek mindegyikét már bölcsődés korú gyermeknél is lehet alkalmazni. Mindhárom módszer alapvetően a tanfolyamokon való részvételre és az otthoni idegen nyelv hallgatására épül. Sajnos mindegyik nagyon költsége a szülő számára, viszont a későbbiekben sokkal könnyebben boldogul a gyermek az iskolában vagy az életben a megszerzett nyelvtudás miatt. Mindegyik módszer a korai életszakaszra való tekintettel nem a nyelvtanulásra, hanem a nyelvelsajátításra vonatkozik. A gyermekek szinte magukba szívják az idegennyelvet, mint az anyanyelvüket. Semmi kötelezettsége nincs a gyermeknek, ők játéknak veszik az egészet, mivel mindez játékos formában zajlik. Dicsérik őket, nem javítják ki, nem okoznak nekik stresszt vagy gátlásokat. A Rhyme Time módszernél véleményem szerint hátrány az, hogy először a szülőnek kell megtanulnia a mondókákat, énekeket.

5. Hospitálás

Korai idegennyelv-elsajátítás foglalkozást a Kaposvári Gyakorló óvodában volt lehetőségem megtekinteni. A szakdolgozati témám miatt éreztem szükségesnek, hogy részt vegyek a foglalkozáson. Ebben az óvodában angol és német nyelvű foglalkozások folynak.

Az angol nyelvű foglalkozásra nagyobb az igény. A szülők kérésére lehet bekerülni elsősorban a nagycsoportos gyermekeknek, illetve, ha nincs telítve a létszám, akkor a középsősök is jelentkezhetnek.

Ez fizetős szolgáltatás, mely az alapítványba kerül. A foglalkozások heti egy alkalommal 30 percen keresztül zajlanak, 16:15-16:45-ig. Mindenkinek van füzete, melybe otthon beragasztják a foglalkozáson tanult dalokat, mondókákat vagy színezőket.

A hospitálásom alkalmával a 14 nagycsoportos gyermekből 13 volt jelen. Először köszöntötte őket angol nyelvű dalocskával az óvodapedagógus, majd mindenkitől beszédte az „útlevelét”, mellyel felszálltak a repülőre és elrepültek egy olyan országba, ahol angolul beszélnek. A repülés alatt angol nyelvű mondókát mondtak és közben jártak körbe a szőnyegen.

Ezt követte a bemutatkozó mondóka, melyet a szőnyegen ülve, a térdükön a ritmust ütve mindig a soron következő gyermek a pedagógussal együtt mondta.

Majd a gyerekek megszámozták, hogy összesen hányan vannak, majd hány lány és hány fiú van jelen. Kérdezte a gyerekektől az óvodapedagógus, hogy hányan vannak összesen, jelentkezés alapján felszólított valakit és ő hangosan angolul egyesével megszámolta őket és így tovább. Majd megkérdezte a gyermekeket, hogy hány lány van a foglalkozáson? A választ jelentkezés alapján lehetett megmondani. Ezt követően a pedagógus megkérdezte, hogy hány fiú van jelen? Erre is többen jelentkeztek, akik meg szerették volna számolni a fiúkat. A kérdéseket angolul tette fel a óvónő, ha valaki nem értette, neki elmondta magyarul is a kérdést. A gyermekek angolul számoltak.

Testrészek ismétlése énekkel egybekötve, állva mutatták a testrészüket, többször ismételték egyre gyorsabban énekelve. Új évszak van, a tavasz. A tavasszal kapcsolatos képeket mutatott az óvodapedagógus és a gyerekek elmondták, hogy éppen mit mutat nekik. A képen méhecske, eső, csibe, madarak, béka és szöcske volt. A béka brekeg, az eső esik, a csibe csipog, a szöcske ugrál és a méhecske zümmög.

A képek alapján a gyümölcsöket ismételték át. Mindenki kapott egy gyümölcsöt ábrázoló kártyát és felszólítás alapján elmondták, hogy náluk milyen gyümölcs van, majd akinél például az alma van, ő forduljon egyet maga körül és ezt mindenkivel eljátszották.

Ezután a farmos dal következett. Az óvodapedagógus kártyákat tett le a földre, melyek a dallal kapcsolatos személyeket, állatokat ábrázolt. Itt a családtagokat és a háziállatokat ismételték át. A gyerekek körben álltak, kiválasztották, hogy ki legyen a Farmer, aki elkezd a gyerekek megkerülését. Énekelték a dalt és közben mindig csatlakozott a Farmerhez, majd a többiekhez a dalban szereplő személy van állat. A következő körben mást választott ki az óvodapedagógus Farmernek és a többi szereplő is más volt.

Visszautaztak a repülővel és mindenki megkapta az „útlevelét”, melybe belepecsételt az óvónő. Megnézte, hogy ki színezte ki a füzetébe a házi feladatot, és aki megcsinálta matricát kapott.

Végül egy tavaszi dallal és az elköszönő énekkel zárták a foglalkozást.

A színeket is tanulták és Simon says játékot is szoktak játszani, de most ezen a foglalkozáson nem került rá sor.

Az óvónő a foglalkozás előtt előkészítette a kártyákat, az óra felépítését átgondolta. A gyermekek belépve a csoportszobába letették a füzetüket és elővették az „útlevelüket”. A foglalkozás úgy mond keretbe volt foglalva, mely biztonságot nyújtott a gyermekeknek. A foglalkozás a gyermekek életkori sajátosságának megfelelően volt felépítve. A tanév alatt elsajátított tudást folyamatosan minden órán ismétlik, ezáltal az fenntartják. A nagycsoportosok figyelmét is fenn tudta tartani a pedagógus a teljes foglalkozás alatt. Minden órán valami újjal gyarapodik az ismeretük az éppen aktuális ünnepnek megfelelően. A gyermekek tudták az órán, hogy mi fog következni. Az óvónő nagyon türelmes volt a gyerekekkel, ők pedig érdeklődve figyelték és az óvónővel együtt mondták a mondókákat, énekelték az énekeket. A foglalkozás alatt végig mozgásban voltak a gyerekek, így nem volt nekik unalmas az óra. Nagyon tetszett, hogy a gyerekek milyen aktívan részt vettek a feladatokban, melyet ők játéknak tekintettek. Lelkesen jöttek a foglalkozásra és aktívan részt vettek rajta. A tanultakat mindenki elsajátította, szépen tudták, hogy mikor miről van szó.

6. Interjú egy óvodapedagógussal

A kaposvári Gyakorló óvoda angol nyelvű foglalkozást tartó óvodapedagógusával készítettem egy interjút, hogy az idegennyelv-elsajátítására nagyobb ráhatást kapjak. Meggyőződésem, hogy a szakirodalomnak megfelelően játékosan, örömmel és szívesen vettek részt a gyermekek a foglalkozáson. Az óvodapedagógus nagy hangsúlyt fektetett a dicséretre, jutalmazásra.

A foglalkozást tartó pedagógus főiskolai óvodapedagógusi végzettséggel rendelkezik. Középfokú angol nyelvvizsgája van és egy évet Angliában dolgozott. Angol Kalauz programon keresztül végzett tanfolyamot a korai idegen nyelvi nevelés terén.

Angol tagozatos általános iskolába járt, ahol már 8. osztályban alapfokú nyelvvizsgát szerzett. Az akkori angoltanárának köszönhetően az angol nyelvet megszerette. Érettségi után angol nyelvtanári szakra jelentkezett, amit egy év halasztás után – angliai munka miatt – kezdett meg. Sajnos az élet úgy hozta, hogy azt a főiskolát nem tudta befejezni, később jelentkezett óvodapedagógus szakra. Az angol nyelvtől nem tudott elszakadni, szakdolgozatát A korai idegen nyelvi nevelés – Angol nyelv az óvodában címmel írta. Óvodapedagógusként 2009 óta tart játékos angol nyelvi foglalkozásokat.

A szülőknek, mindig volt rá igénye, viszonylag magas létszámmal, hogy az óvodában idegen nyelvű foglalkozást tartson.

Óvodájában angol és német nyelvi foglalkozások vannak, az angolt részesítik előnyben a szülők.

Azt, hogy melyik nyelvvel érdemes elkezdni a nyelvtanulást véleménye szerint ez mindig az adott család igényitől függ, nincs kőbe vésve, hogy mivel lenne jobb kezdeni.

Nem tapasztalt hátrányát eddig a korai idegen nyelv tanításnak. Nyilván a logopédussal és a szülőkkel egyeztet, ha felmerül benne a kérdés, hogy biztosan jó-e az adott logopédiai fejlesztésre járó gyermeknek az angol nyelvvel való ismerkedés. (Nem mindenkinél, aki logopédiára jár, csak azoknál, akik nagyon sok hanghibával, esetleg hangképzési zavarral küzdenek.)

Illetve van olyan eset, amikor a szülő nagyon szeretné, hogy gyermeke angolra járjon, de a gyermek egyáltalán nem motivált. Ilyen esetekben nagyon nehéz az óvodás korú gyermeket bevonni, vagy a szülővel elfogadtatni a helyzetet.

A gyermekeket nem ő választja ki, a szülők igényei alapján kerülnek be az elsősorban nagy-csoportos korú gyermekek. Jelenleg 14 gyermekkel tartja a foglalkozásokat.

Ha van igény – és férőhely – középsősök is csatlakozhatnak.

Minden foglalkozást játékosan, dalokkal, mondókákkal, mozgásos játékokkal valósít meg a gyerekek életkori sajátosságaihoz igazodva. A gyerekek nagyon nyitottak, érdeklődőek, szinte magukba szívják a tudást. Néha még ő is meglepődik azon, hogy az előző alkalommal tanultakat milyen könnyedén idézik fel.

Minden alkalommal egy jól megszokott verssel nyitnak, „elutaznak” egy olyan helyre, ahol csak angolul lehet beszélni. Felelevenítik, ismételik a korábban tanultakat, teljesen játékos formában. Új témát is igyekszik beépíteni, ehhez dalt, verset, mondókát vagy mozgásos játékot is keres, hogy még érdekesebbé tegye számukra a nyelvelsajátítást. Az új szavakat képkártyák segítségével mutatja be, ezek megkönnyítik az elsajátítást, majd a felidézést. A dalokhoz, mondókákhoz is képeket vagy mozgást hív segítségül a könnyebb érthetőség kedvéért.

Folyamatosan alkalmazza a bemutatás, beszélgetés, együttjátszás, segítségnyújtás, bátorítás, dicséret módszereit.

A játékosság és a fokozatosság elvét mindig szem előtt tartja.

A nevelési év során feldolgozott témák: számok, állatok, színek, testrészek, családtagok, ruhadarabok, karácsony, gyümölcsök, zöldségek, húsvét, évszakok, járművek, formák és minden év vége felé egy mesével is megismerkednek. Pl: The hungry little caterpillar. Ezt a mesét könnyedén fel tudják dolgozni képkártyákkal, illetve egy általa készített hernyóval, amit az éppen soron következő étellel ők maguk is megegethetnek.

A témákhoz kapcsolódóan legalább 15 mondókát és dalt (együttvéve) elsajátítanak a gyerekek.

Október elsejétől május 31-ig heti egy alkalommal 30 percen zajlik a foglalkozás.

7. Kérdőív feldolgozása

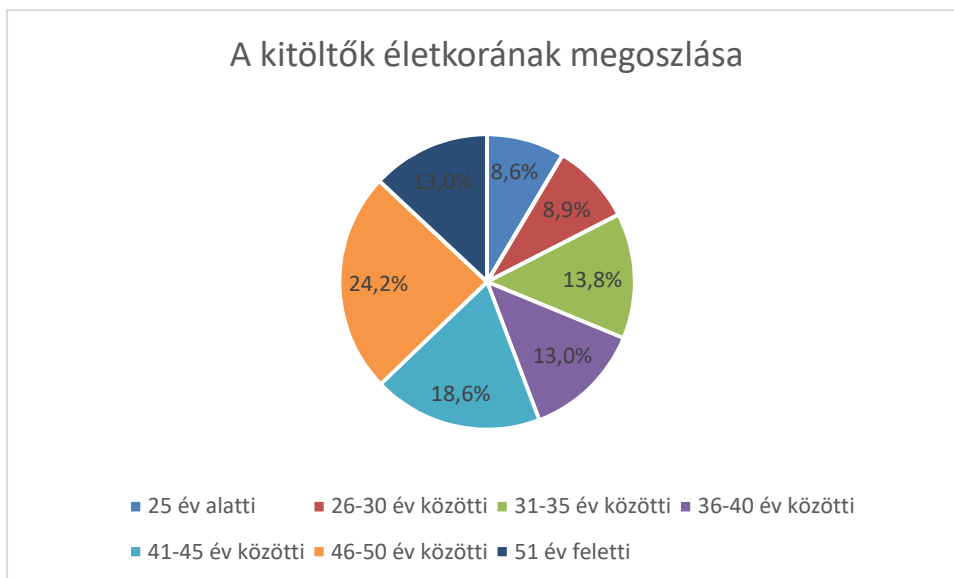
Kutatásom célja az volt, hogy a szülők körében, akik kitöltötték a kérdőívet feltárjam, hogy mennyire tartják fontosnak, illetve kinek a feladatának gondolják a korai idegennyelv-elsajátítását a mai világban.

Azért az önkitöltős kérdőívet használtam, mivel egyéni kitöltésre kértem a szülőket és a magasabb kitöltési arányok miatt gondoltam ezt a fajta kutatást alkalmazni.

Kérdőívet a Google űrlapkitöltő segítségével készítettem és közösségi oldalamon osztottam meg, továbbá több ismerősömnak átküldtem üzenetben. A várakozásaimat felülmúlta a beérkezett válaszok száma, hiszen 269 személy töltötte ki. A saját választ megadható kérdéseknél sajnos nem mindenki válaszolt.

A kitöltés önkéntes alapon történt, a kérdőív név nélkül kerül feldolgozásra. Szerencsére sok ismerősöm is megosztotta, ezért kaptam vissza ilyen sok kitöltést.

Az első kérdésem a kitöltők életkorára vonatkozott 5 éves bontásokban. A válaszok alapján a legtöbben 46-50 év közöttiek 65 fő, ami 24,2%-ot jelent, legkevesebben a 25 év alattiak válaszoltak, ők összesen 23 fő, ami a válaszadók 8,6%-át tette ki. A 31-35 év közöttiek 37 fő, ami 13,8%, ez az eredmény hasonló a 36-40 év közöttiekéhez, ugyanis ők 35-en válaszoltak, ami 13%-ot jelent, ugyanennyi 51 év feletti töltötte ki a kérdőívet. 26-30 év közöttiek 24-en válaszoltak, ami 8,9%. A legkevesebb válasz a 26-30 év közöttiektől érkezett, ők 24-en válaszoltak, ami 8,9%. mindenhol legyen szám is és zárójelben százalék is, ne ilyen kevert legyen
Itt látszik, hogy a válaszadók közül legtöbben 46-50 év közöttiek, valamint 41-45 és között lévő személyek töltötték ki, ami szerintem az én ismerőseim korcsoportjából adódik.

Az Ön életkora százalékosan (N=válaszok száma százalékban)

Egy fő általános iskolai végzettségű, ami a válaszadók 0,4%-át teszi ki, szakmunkás végzettségű 9 fő töltötte, ki, ami 3,3%-ot jelent. Érettségizett 104 fő válaszolt, ami 38,7%, legtöbben főiskolai vagy egyetemi végzettségűek voltak, tőlük 155 válasz érkezett, ami a válaszadók 57,6%-át teszi ki. A kitöltők nyelvismerete az alábbiak szerint alakult, a legtöbb válaszadó középfokú nyelvvizsgával rendelkezik, ami 77 fő és ez 28,6%. 14 főnek van vagy felsőfokú nyelvvizsgálja, vagy több nyelvvizsgával rendelkeznek, ami 5,2%. Egyforma eredmény érkezett erre a két válaszra. A kutatás eredményeképpen megtudhatjuk, hogy a kitöltők körében 67 fő nem tud idegen nyelven kommunikálni, ami 24,9%, ez a mai világban érdekes. Idegen nyelven beszélnek, de nincs nyelvvizsgálja 68 főnek, ami a válaszadók 28,3%-ot tesz ki. Alapfokú nyelvvizsgával 29 fő rendelkezik, ami a válaszadók 10,8%-át adja.

Kiragadnám a több nyelvvizsgával rendelkezőket, akik minden esetben főiskolai vagy egyetemi végzettségűek. A 14 válaszból 3 válaszadó általános iskolától kezdve tartja fontosnak az idegen nyelv tanulását. Egy esetben heti 2 alkalommal tartja ideálisnak a nyelvtanulást, a többi esetben heti 3 alkalommal, de többségében minden napi nyelvviztatás az ideális. A válaszadók minden esetben két idegen nyelv tudását tartják elegendőnek, viszont a válaszadók két kivételével - ők a iskola feladatának tartják – a többiek a család feladatának vagy a család és az intézmény feladatának tartják az idegen nyelv tanítását.

Az idegen nyelvet a 268 beérkezett válaszadó közül mindennapokban 59 fő használja, ami a 22%-át teszi ki a válaszadóknak és 209 fő nem használja a mindennapokban az idegen nyelvet, ez 78%-ot tesz ki. A válaszadók csak 3,7%-a él a fővárosban.

Külföldre költözést a 268 válaszadó közül 33 fő tervez, ami 12,3%, és 235 fő itthon tervezi az életét, ami a válaszadók 87,7%-a. 261 fő (97%) tartja fontosnak, hogy gyermeke idegen nyelvet tanuljon és a maradék 3 %, ami 8 főt tesz ki nem tartja fontosnak. A kutatásom elemzése során egyesével átnézett válaszok közül, mind a 8 fő 1 vagy 2 idegen nyelv tudását tartja elegendőnek, amit általános iskolában kezdjenek meg. Ebből arra a következtetésre jutok, hogy ők csak a korai idegen nyelv elsajátítását nem tartják fontosnak. Tehát ők is az idegen nyelv ismeretét támogatják, csak nem a korai életszakaszban, hanem a későbbiekben. A 8 főből mindegyik az angol nyelvet részesíti előnyben, vagy az angol és a német nyelv ismeretét együttesen..

Miért gondolja, hogy gyermekének szükséges a korai idegen nyelvvel való ismerkedés? Kérem válaszoljon pár mondatban!

67 kitöltő üresen hagyta ezt a választ, így 201 válasz érkezett vissza. A válaszok 98%-ban, ami 197 személytől érkezett fontosnak tartják, az idegen nyelvvel való korai ismerkedést, mivel a korai életszakaszban könnyebben tudják az elsajátítani. Minél korábban kezd, annál könnyebben sajátítja el az idegen nyelvet a gyermek. A mindennapi élethez való boldoguláshoz, akár tanuláshoz, munkához, esetleg külföldre költözéshez, az életben való boldoguláshoz elengedhetetlen legalább egy idegen nyelv ismerete. Ezzel szemben volt olyan válaszadó is, aki csak az általános iskolában kezdené az idegen nyelv tanulását. Volt aki azt is konkretizálta, hogy az általános iskola 3., illetve a 4. osztályától tartja szükségesnek, korábbi életkorban felesleges. Kaptam olyan választ is, hogy 6 éves kor után szabad csak idegen nyelvet tanulni, miután az anyanyelvi készségek kialakultak. Egy személy pedig azt válaszolta, hogy nem tartja szükségesnek az idegen nyelv tanulását.

Egy-két választ kiragadnék:

„Minél fiatalabb korban találkozik a gyerek egy idegen nyelvvel annál könnyebben az adott nyelv elsajátítása. A több nyelvűség több lehetőséget is jelent, mint a munkában mint az élet más területein, színesebb gazdagabb nyitott embert nevelünk ezáltal.”

„Mert enélkül hátrányba kerül és ki kell használni, hogy az agyuk pici korban olyan, mint a szivacs. Minél több dolgot mutatunk, annál jobb. Jobban rögzül a kiejtés, a szavak jelentése és anélkül tanul meg egy idegen nyelvet, hogy észrevenné.”

„A gyerekek játékok, mondókák, énekek segítségével nagyon könnyen elsajátítják az idegen nyelvet. Minden gátlás nélkül a nyelvtani szabályok ismerete, vagy a tökéletes kiejtés nélkül is képesek kommunikálni.”

„Életkortól függ, hogy mit mennyire nehéz egy gyermeknek megtanulni. Úgy gondolom, hogy minél korábban találkozik egy-egy új ismerettel egy gyermek, később annál egyszerűbb megtanulnia azokat.”

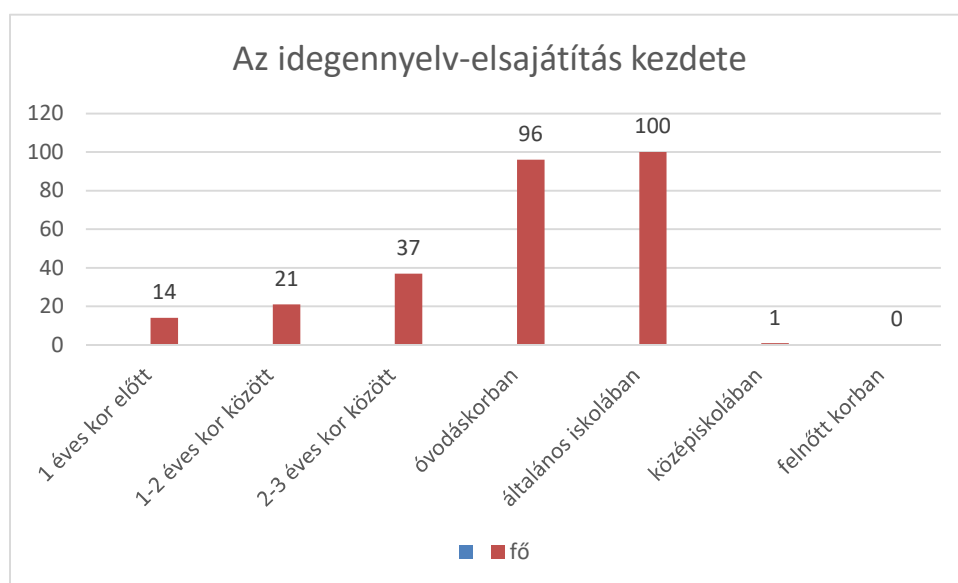
„Fiatalabb korban fogékonyabb az agy az új ismeretekre. Könnyebben kialakul, fejlődik, fejleszthető a nyelvtudáshoz, nyelvhasználathoz szükséges kompetencia.”

Itt legyen egy összegzés röviden az idézetekből.

Ön szerint mikor érdemes elkezdni az idegennyelv-elsajátítást?

Feleletválasztós kérdés volt, így a válaszok az alábbiak szerint alakultak:

A válaszokból egyértelműen látszik, hogy inkább általános iskolában (válaszadók 100 fő, 37,2%-a) vagy óvodás korban (96 fő, 35,7%) tartják érdemesnek elkezdni az idegen nyelv tanulását. Számomra ez meglepő, mert úgy gondoltam, hogy 2-3 éves kor közötti (37 fő válasza érkezett, ami 13,8%) választ fogok kapni, mert sokkal több lehetőség létezik a mai világban, mint a mi gyerekkorunkban. Nekünk tényleg csak az általános iskolában kezdték meg az idegen nyelv oktatását, ennek hátrányát a mai napig érzem. Az iskolában sem kapott akkora hangsúlyt a nyelvoktatás, mint a mai korban. Mindössze 14 fő, ami 5,2%-a válaszadóknak 1 éves kor előtt érdemes elkezdni az idegennyelv-elsajátítást. 1-2 éves kor között 21 fő, 7,8% érkezett válaszként. Középiskolában mindössze 1 fő válaszolta, ami 0,4%-ot jelent. Felnőtt korban pedig senki sem tartja érdemesnek elkezdni az idegen nyelv tanulását.

2. ábra Ön szerint mikor érdemes elkezdni az idegennyelv-elsajátítást (N=válaszok szám)

0-3 év közötti gyermeke találkozott anyanyelvén túl más idegen nyelvvel? Ha igen, milyen formában? 226 válasz érkezett, de egyszerre több választ is be lehetett jelölni.

Azt a következtetést vonom le, hogy a válaszadók többsége is úgy gondolja, ahogy a korai idegen nyelv elsajátításáról a szakirodalomban is olvastam, hogy játékosan könnyebb az idegen nyelvet megtanulni, hiszen a gyermek ezt nem is tanulásnak veszi, a mondókák, énekek révén. A babatévén keresztül találkozott (75 fő, azaz 33,2%) a válaszadók gyermeke az idegen nyelvvel. Ezáltal látja is és hallja is, amit mondanak neki, így sokkal könnyebben, gyorsabban megjegyzi a szavakat a gyermek és a kiejtés is jobb lesz ezáltal. Több szülővel is beszélgettem, akinek óvodás korú gyermeke van és sokan azt csinálják, hogy mesét csak idegen nyelven nézhet a gyermek, ezáltal könnyedén elsajátítja a nyelvet. A legtöbb válaszadó (102 fő, 45,1%) gyermeke 0-3 éves kora között ének/mondóka kapcsán találkozott az idegen nyelvvel. Családtag, rokon, külföldi rokon, barát kapcsán 45 fő (19,9%), egyéb módon 39 fő (17,3%), csoportos vagy egyéni foglalkozás keretében 33 fő (14,6%) gyermeke találkozott idegen nyelvvel 0-3 éves kora között. Idegen nyelvű intézményben mindössze 4 fő, 1,8% találkozott.

3. ábra 0-3 év közötti gyermeke találkozott anyanyelvén túl más idegen nyelvvel? Ha igen, milyen formában? (N=válaszok száma)

A mozgóképes idegen nyelv oktatást kisgyermekkorban 184 fő (68,9%) tartja hasznosnak, és 83 fő (31,1%) nem tartja hasznosnak. 267 személy válaszolt kutatásom ezen kérdésére.

A válaszokból egyértelműen látszik, hogy úgy gondolják, hogy az intézmény és a család feladata az idegennyelv-elsajátításáról gondoskodni, hiszen a válaszadók 168 fő (62,7%) ez jelölte. Mindössze 1 fő, azaz 0,4% írta azt, hogy a bölcsőde feladata az idegennyelv-elsajátításáról gondoskodni. Az iskola feladatának 60 fő gondolja, ami az összes kapott válaszból 22,4%-a. Én is úgy vélem, hogy elsősorban a család feladata, hiszen ők döntenek el, hogy gyermekükkel milyen korban kezdik el az idegen-nyelv elsajátítását, valamint az intézmény feladata, ha idősebb, például iskolás korban gondolja ezt a család. Véleményem szerint az iskolai nyelvoktatás mellé szükséges a családnak külön idegen nyelv oktatásra is járatni a gyermeket, mert az általános valamint a középiskolai nyelvoktatás nem elegendő a nyelvvizsgálathoz és a magabiztos nyelvtudáshoz. Sajnos abszolút nem foglalkoznak azzal, hogy a gyermek önbizalmát ne törjék le. Mely akár az egész életére is kihatással lehet, nem mer megszólalni idegen nyelven. Továbbá az óvoda feladatának 11 fő (4,1%) gondolja, és csak a család feladatának 28 fő (10,4%) gondolja az idegennyelv-elsajátításáról gondoskodni.

Ha a család feladata, akkor milyen lehetőségeket kellene alkalmazni az idegennyelv-elsajátítására? 104-en válaszoltak

Ének/mondóka, idegen nyelvű mese nézése, hallgatása. Ha a szülő anyanyelvi szinten beszél idegen nyelven, akkor napi szinten a gyermekkel idegen nyelven kommunikáljon, idegen nyelvi foglalkozások.

A válaszadók 53,4%-a 143 fő a mindennapi gyakorlást tartja legjobban eredményre vezetőnek, valamint a válaszadók 26,9%-a 72 fő heti három alkalmat tart ideálisnak a nyelvtanuláshoz. Minél többször hallja a gyermek, annál könnyebben sajátítja el az idegen nyelvet. Heti két alkalommal tartja ideálisnak az idegen nyelv tanulást 35 fő, ami 13,1%, heti egy alkalommal csak 11 fő gondolja elegendőnek, ami csak 4,1%-ot tesz ki. Mindössze 7 fő (2,6%) egyéb választ jelölt meg.

Gyermeke jelenleg tanul idegen nyelvet? Kutatásom ezen kérdésére 257 fő válaszolt.

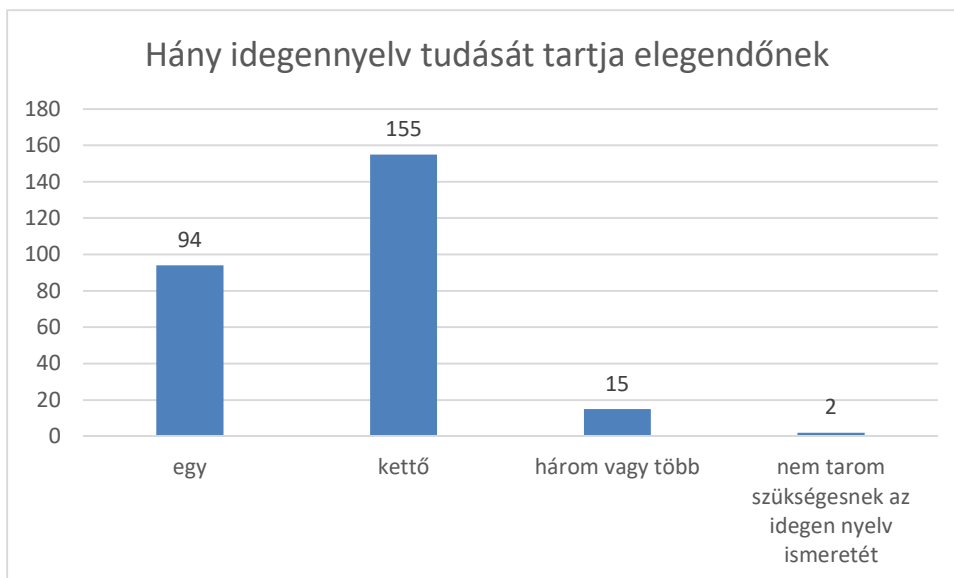
A megadott válaszlehetőségek közül a legtöbben 89 fő (34,6%) az egyéb módon jelölte. Nem tanul idegen nyelvet jelenleg a válaszadók gyermeke 31,5%-ának, ami 81 főt jelent. Magánúton, egyénileg tanul 30 fő gyermeke, ami 11,7%. Családi környezetben tanul a válaszolók gyermekeinek 11,3%-a, 29 főnek. 18 fő gyermeke tanul magánúton szervezett csoportos foglalkozáson, ami 7%-ot tesz ki. 9 válaszoló gyermeke tanul óvodában idegen nyelvet, ami 3,5%. Mindösszesen 1 személy gyermeke tanul jelenleg bölcsődében, ami 0,4%.

Gyermeke intézménybe íratásakor fontos volt, hogy van-e idegen nyelv oktatása az intézményben? 259 személytől kaptam választ. 161 főnek (62,2%-nak) volt fontos az intézménybe íratásakor, hogy van-e idegen nyelv oktatás az intézményben, tehát 98 főnek (37,8%) ez nem volt lényeges.

Melyik idegen nyelvet részesíti előnyben? 266 válasz érkezett. Itt több nyelvet is meg lehetett egy válaszban jelölni, de összességében kimagasló lett a válaszok aránya az angol nyelv érdeklődése iránt, mivel 257 fő, (96,6%). Az angol nyelvet követően a legtöbben a német nyelvet részesítik előnyben 72 fő (27,1%). Többen az angol és a német nyelvet együtt jelölték be 56 válasz (21%), ami azt jelenti, hogy a válaszadók többségének továbbra is ez a két nyelv számít világnyelvnek. Az orosz nyelvet 8 fő írta, ami 3% és a francia nyelvet 7 fő jelölte (2,6%). Egyéb nyelvet 16 fő részesíti előnyben, ami a válaszadók 6%-a.

Hány idegen nyelv tudását tartja elegendőnek? 266 válasz érkezett be.

Véleményem szerint is ma már elengedhetetlen legalább egy idegen nyelv ismerete. A válaszokból is az a következtetés vonható le, hogy két idegen nyelv ismeretét tartják elegendőnek a 58,3%-ban (155 fő), továbbá a válaszadók 35,3%-a az egy idegen nyelvet (94 fő), ami azt jelenti, hogy plusz az anyanyelve, tehát minimum 2 nyelv vagy 3 nyelv ismeretét tartják elegendőnek a válaszadóim. Három vagy több idegen nyelv ismeretét tartja elegendőnek 15 fő válaszoló, ami 5,6%-ot jelent. Nem tartja szükségesnek az idegen nyelv ismeretét 2 fő, ami 0,8%. Ezt a választ egy 25 év alatti főiskolát/egyetemet végzett középfokú nyelvvizsgálóval rendelkező városban élő férfi adta. A másik személy érettségizett 36-40 év közötti városban élő hölgy adta.

4. ábra Hány idegen nyelv tudását tartja elegendőnek? (N=válaszok szám)

Hol lakik? 267 választ kaptam

A válaszadók 44,2%-a, azaz 118 fő vármegyeszékhelyen lakik, tanya, község, falun 74 fő, (27,7%), városban 65 fő (24,3%) és a fővárosban 10 fő lakik (3,7%).

Ön neme? 267 válasz

Többségében 246 fő 92,1% nő töltötték ki a kérdőívet, de 21 férfi (7,9%) is válaszolt.

A kutatásomra 55,8%-ban 41 év felettiiek válaszoltak, ahogy az az első kérdésből is látszik. A korai idegennyelv-elsajátítás szerintem az ilyen korú szülők gyermekére még nem volt jellemző. Ma már olyan világot élünk, ahol az idegen nyelv ismerete elengedhetetlen. A megkülönböztető válaszok a kitöltő személyek életkorától, iskolai végzettségétől, lakhelyétől és az életkörülményektől függ. Azt gondoltam, ha például Budapesten lakna a válaszadót többsége és nem csak 10 fő az én esetemben, akkor valószínű, hogy sokkal többen írták volna azt a választ, hogy bölcsődés korban megkezdik a korai idegennyelv-elsajátítását, mivel a fővárosban sokkal több lehetőség van erre. Továbbá véleményem szerint, ha több 30 év alatti fiatal töltötte volna ki a kérdőívet, akkor is több személy tartaná fontosnak a korai idegen nyelv ismeretét.

Kutatásom eredményeként elmondható, ami a szakirodalomban is lényeges, hogy az idegennyelv-elsajátítás egyik legfontosabb része, hogy korai gyermekkorban kezdjék el, mert ilyenkor sokkal könnyebben, játékos formában sajátítják el a gyermekek. Ekkor még nem tanulási folyamatról beszélünk, hiszen az anyanyelv elsajátításhoz hasonló módon jegyzi meg a

gyermek a szavakat, nem a nyelvtani szabályok a fontosak. Ilyenkor nincs bennük szorongás, hogy vajon jó nyelvtani szerkezetet mondják-e a mondatokat és ösztönösen jegyzik meg, használják a későbbiekben az idegen nyelvet, nyelveket.

Ön fontosnak tartja-e, hogy gyermeke idegen nyelvet tanuljon? kérdésemre 8 személy válaszolt nemmel. Átnéztem az egyéni válaszokat és arra a kérdésemre, hogy hány idegen nyelv tudását tartja elegendőnek, minden a 8 fő esetében egy vagy két nyelvet írtak be. Szerintem itt a korai idegennyelv-elsajátításra gondolta, mert a többi válaszukból azt a következtetést vonom le, hogy ők is fontosnak tartják, hogy gyermekük legalább egy idegen nyelvet tudjon az általános iskolában.

8. Összegzés

Szakdolgozatom a korai idegennyelv-elsajátítás témájából készült, mely főként a bölcsődés illetve az óvodás korú gyermekekre vonatkozott. Ma már nagyon fontos az idegen nyelv ismerete, illetve elsajátítása. A szakirodalomban illetve a kutatásom is azt igazolja, hogy minél előbb áll neki egy gyermek az idegen nyelvet „tanulni”, annál könnyebben sajátítja el. A játékos formában, mondókákkal, énekekkel „tanulás” sokkal egyszerűbb, mint az iskolapadban.

A gyermekek agya az idegen nyelv elsajátításában teljesen máshogy működik tíz éves korig, mint később. Ilyenkor az anyanyelvhez hasonlóan szívják magukba a szavakat és a nyelvtan is rájuk ragad, nem feszélyezik magukat, szívesebben és könnyebben szólalnak meg, mint felnőttek korukban. Még nem a nyelvtan helyességével foglalkoznak, hanem ösztönösen jön nekik, amit a mondókákból, énekekből megtanultak.

A kétnyelvű illetve a korai idegen nyelven beszélő gyermekeknél az a nagyon fontos, hogy mire az iskolát megkezdik, legalább az egyik nyelven – amilyen nyelvű iskolába mennek – tudjanak iskolás szinten.

Mivel most már a diplomának nem alapfeltétele a középfokú nyelvvizsga, ezért véleményem szerint sokkal kevesebb nyelvvizsgával rendelkező felnőtt lesz. Ma már az idegen nyelvi kommunikáció elengedhetetlen, hogy valaki az életben tudjon boldogulni. Mindez a mai gyermekeknek könnyebb, mivel minderre több opciójuk van. Nekünk óvodáskorban nem volt idegennyelv-elsajátításra lehetőségünk, csak az általános iskolában. A gyermekeimet irigylem, hogy mindez megadatott nekik, és akár idegen nyelven tudnak filmet nézni, a tanulmányaik során hasznosítani, illetve a nyaralások alkalmával minden probléma nélkül kommunikálni.

Dolgozatomban kérdőíves kutatással vizsgáltam a korai idegennyelv-elsajátítás fontosságát a szülők szemszögéből, valamint hospitáltam a Kaposvári Gyakorló óvodában, ahol egy idegen nyelvű foglalkozást néztem meg. Kutatásom alapján kiderült, hogy a szülők lényegesnek tartják, hogy a gyermekeik már ebben az életszakaszban is megismerkedhessenek az idegen nyelv alapjaival. Sajnos Kaposváron az állami bölcsődékben nincs lehetőség idegen nyelvvel ismerkedni, viszont óvodákban, főleg nagycsoportos esetleg középsős korosztálynak már van. A családok így külön foglalkozás keretében ismertetik meg gyermekeikkel az idegen nyelvet.

Remélhetőleg rövid időn belül az idegen nyelvvel való megismerkedésre is lehetőség lesz a bölcsődékben.

9. Irodalomjegyzék

- A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról, 110/2012. (VI.4.) Kormányrendelet (2012. 06 04).
- Bencéné Fekete, A. (2015). *Komplex művészeti nevelés és idegennyelv-elsajátítás óvodáskorban*. Kaposvár: I. Nemzetközi Kosgyermeknevelési Konferencia Tanulmánykötet.
- Bencéné Fekete, A. (2015a). *Az anyanyelvi kompetencia fejlesztése az idegennyelv-elsajátítás segítségével*. Debrecen.
- Birdsong, D. &. (2016). Age of second language acquisition: Critical periods and social concerns. *Bilingualism across the lifespan: Factors moderating language proficiency*, 163–181.
- Domonics, R. (2020). Avagy miért "csak" játszunk a foglalkozásainkon. *A Rhyme Time és Jump&Fun módszerek és a tanulási stílusok kapcsolata*.
- Erdei, I. (2010). A gyermekkori kétnyelvűség alapvető formái. *Magiszter 8. évfolyam 4. szám*, 34-45.
- Hasznos, A. (2011). *Baba angol. A módszer és játékos gyakorlatok*. Budapest: Glotta Stúdió.
- Huszárik, L. (2000). *Az idegen nyelv korai elsajátításának elméleti és gyakorlati problematikája*. Békéscsaba Szarvas: Tessedik Sámuel Főiskola Kőrös Főiskolai Kar.
- József, I. (2011). *Beszédfejlődés*.
- Klein, Á. (2013). *Utak a kétnyelvűséghez. Nyelvek elsajátítása iskoláskor előtt*. Budapest: Tinta Könyvkiadó.
- Kocsisné Kálló Veronika, T. G. (2013). *Kommunikáció fejlődése és fejlesztése értelmileg akadályozott személyeknél*. Forrás: http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/Kommunikaci_fejldse_s_fejlesztse_rtelmileg_akadlyozott_szemlyeknl/index.html
- Korintus Mihályné, N. Á. (1997). *Játék a bölcsődében módszertani levél*. Budapest: Bölcsődék Országos Módszertani Intézet.
- Kovács Ivett Judit, C. E. (2021/10.). Mit szeretnének a szülők? Korai nyelvtanulás az óvodában. *Iskolakultúra*, 16-37.
- Kovács, J. (2009). *A gyermek és az idegen nyelv*. Budapest: Eötvös József Könyvkiadó.
- Közalapítvány, T. (2024. 01 20). *Total Physical Response (TPR)*. Forrás: Tempus Közalapítvány Tudástár Módszertani ötletgyűjtemény TPR: <http://tki.hu/tudastar/mogy/215/total-physical-response-tp>
- Kuhl, P. K. (2004). Early language acquisition: cracking the speech code. *Nature Reviews Neuroscience*, 831-843.
- Navrasics, J. (2004). *A kétnyelvű gyermek*. Veszprém: Pannon Egyetemi Kiadó.
- Nemes, M. -N. (2018). *A korai nyelvtanítás története Nyíregyházán a rendszerváltástól napjainkig*. Forrás: https://epa.oszk.hu/03700/03760/00013/pdf/EPA03760_kulonleges_banasmod_2018_1_007-018.pdf

- Szanyi, J. (1995). *A német nyelv játékos formája az óvodai nevelés folyamatában*. Budapest: Magyar Óvodapedagógiai Egyesület.
- Takács, G. (2010/2-3). Idegen nyelvek elsajátítása kora gyermekkorban. *Pedagógusképzés*, 155-159.
- Time, R. (2024. 02 10). *Rhymetime.hu*:. Forrás: Rhyme Time - Angol nyelvátadás és kétnyelvű nevelés: <http://www.rhymetime.hu>
- TPR, a. c. (2024. 01 20). *MidKid magyar nyelvtanítás gyerekeknek*. Forrás: Total Physical Response-t: <http://midkid.org/index.php/2019/01/12/tpr-a-cselkedteto-modszer>
- Zhang, C. (2021). The Advantages and Disadvantages of Learning a Second Language Early Proceeding . *Atlantis Press SARL*.

10. Mellékletek

Interjú a foglalkozást vezető pedagógussal

1. Milyen végzettségű? Milyen nyelvtudással rendelkezik? Milyen nyelvvizsgája van?
2. Mi motiválta arra, hogy a kicsiknek idegen nyelvű foglalkozást tartson?
3. Van-e a szülőknek erre igényük?
4. Melyik nyelv iránt érdeklődnek inkább a szülők a gyermekeik részére?
5. Mi a vélemény melyik nyelvvel kéne kezdeni?
6. Milyen hátrányait érezte már az idegen nyelv tanításának ebben a korban? Van-e hátránya?
7. Hogyan választják ki a gyermekeket?
8. Milyen módszerrel tartja a foglalkozást?
9. Milyen gyakorisággal és milyen időtartamban tart egy óra?

Kérdőív

Korai idegennyelv-elsajátítása

Szabóné Gosztonyi Gréta végzős hallgató vagyok a MATE Neveléstudományi Intézet Csecsemő- és kisgyermeknevelő levelező tagozatán. Szakdolgozatom témája a korai idegennyelv-elsajátítása, mely megírásához kérem szíveskedjenek a kérdőívet kitölteni, mely névtelenül kerül feldolgozásra. Segítségét előre is köszönöm.

* Kötelező kérdés

Ön életkora?

- 25 év alatti
- 26-30 év közötti
- 31-35 év közötti
- 36-40 év közötti
- 41-45 év közötti
- 46-50 év közötti
- 51 év feletti

Ön legmagasabb iskolai végzettsége?

- általános iskola
- szakmunkásképző
- érettségi
- főiskola vagy egyetem

Ön idegen nyelv ismerete?

- nem tudok idegen nyelven kommunikálni
- idegen nyelven beszélek, de nincs nyelvvizsgám
- alapfokú nyelvvizsgám van
- középfokú nyelvvizsgám van
- felsőfokú nyelvvizsgám van
- több nyelvvizsgám van

Ön a mindennapokban használja az idegen nyelvet?

- igen
- nem

Tervez-e külföldre költözést gyermekével?

- igen
- nem

Ön fontosnak tartja-e, hogy gyermeke idegen nyelvet tanuljon?*

- igen
- Nem

Miért gondolja, hogy gyermekének szükséges a korai idegen nyelvvel való ismerkedés? Kérem válaszoljon pár mondatban!

Saját válasz

Ön szerint mikor érdemes elkezdni az idegennyelv-elsajátítását?*

1 éves kor előtt
1-2 éves kor között
2-3 éves kor között
óvodában
általános iskolában
középiskolában
felnőtt korban

0-3 év közötti gyermeke találkozott anyanyelvén túl más idegen nyelvvel? Ha igen, milyen formában?

babatévé
ének/mondóka
családtag, rokon, külföldi rokon, barát
idegennyelvű intézmény
csoportos vagy egyéni foglalkozás
egyéb

Hasznosnak tartja a mozgóképes idegen nyelvi oktatást kisgyermekkorban?

igen
nem

Ön szerint kinek a feladata a gyermek idegennyelv-elsajátításáról gondoskodni?

Bölcsőde feladata
Óvoda feladata
Iskola feladata
Család feladata
intézmény és a család feladata

Ha a család feladata, akkor milyen lehetőségeket kellene alkalmazni az idegennyelv-elsajátítására?

Saját válasz

Ön szerint heti hány alkalommal lenne ideális az idegennyelv-tanuláshoz?

heti 1 alkalom
heti 2 alkalom
heti 3 alkalom
minden nap
egyéb

Gyermeke jelenleg tanul idegen nyelvet?

igen, családi környezetben
igen, bölcsődében
igen, óvodában
igen, magán úton szervezett csoportos foglalkozáson
igen, magán úton egyénileg
nem
egyéb

Gyermeke intézménybe íratásakor fontos volt, hogy van-e idegen nyelv oktatása az intézményben?

igen
nem

Melyik idegen nyelvet részesíti előnyben?

angol
német
francia
orosz
egyéb

Hány idegen nyelv tudását tartja elegendőnek?

egy
kettő
három vagy több
nem tartom szükségesnek az idegen nyelv ismeretét

Hol lakik?

tanya, község, falu
város
vármegyeszékhely
főváros

Ön neme?

férfi
nő

A foglalkozáson elhangzó énekek és mondókák:

The airplane

The airplane has great big wings,

It's propeller spins around and sings Vvvvvvvv!

The airplane goes up,

The airplane goes down,

The airplane flies high

Oven the town!

Up the ladder, down the ladder

One by one the ladder,

Up the ladder, down the ladder

One by one the ladder.

My name is Her/His name is

Head, Shoulders, Knees, and Toes

Head, shoulders, knees and toes

Knees and toes,

Head, shoulders, knees and toes,

Knees and toes,

And eyes, and ears and mouth and nose,

Head, shoulders, knees and toes,

Knees and toes.

NYILATKOZAT

a szakdolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Szabóné Gosztonyi Gréta
A Hallgató Neptun kódja: N2RVOR
A dolgozat címe: Korai idegennyelv-elsajátítás
A megjelenés éve: 2024
A konzulens intézetének neve: MATE Kaposvári Campus
A konzulens tanszékének a neve: Gyermeknevelési Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott szakdolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

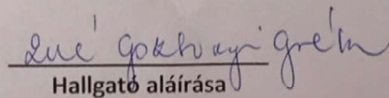
A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemitulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: Kaposvár, 2024. év április hó 15. nap

Hallgató aláírása

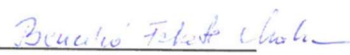
NYILATKOZAT

Szabóné Gosztonyi Gréta (név) (hallgató Neptun azonosítója: N2RVOR) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védeésre javaslom /
nem javaslom¹.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*2}

Kelt: Kaposvár, 2024. év április hó 15. nap

belső konzulens

¹ A megfelelő aláhúzendő.

² A megfelelő aláhúzendő.